

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 21-22/ листопад 2015 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Фото Яреми ОНИЩУКА

Іван КОВАЧ

АКВАРЕЛЬ

(на віолончелі)

«Там, де Ятрань круто в'ється»
(з народної пісні)

Урвала дівчина троянду,
мов кров'ю облиту струну,
у горщик поставила з морем
й небесне виплакує дно...

Багаттям дівчина умиласть,
а шиби вугіллям взялисть,

берези у пазурах багра
у листя свинцеве стяглись.

Воркує дівчина духмяно,
верхів'їв лахміття стіка,
а Ятрань гадюкою в'ється,
клює керамічні серця...

У номері:

- Перший пам'ятник Шевченку ➤ стор. 2
- Проїшов VII-ий З'їзд СУР ➤ стор. 3
- Інтерв'ю з новим головою СУР ➤ стор. 4
- Виступ Степана Бучути на З'їзді ➤ стор. 5
- З діяльність Клузької філії СУР ➤ стор. 6
- «Мої сумні спогади і враження...» ➤ стор. 7
- «Щира подяка тим, що вірили мені» ➤ стор. 8
- До 75-річчя Михайла Михайлюка ➤ стор. 9
- Іван Драч – до М.-М. Петрецького ➤ стор. 10
- Програма нового голови СУР ➤ стор. 11
- Наша культурна діяльність ➤ стор. 12
- Склад нового проводу Союзу ➤ стор. 13
- Слава всім вам та слава Україні! ➤ стор. 14
- Директор Марія Думнич-Штефан ➤ стор. 15
- З добром вас, шановні ювіляри! ➤ стор. 16
- На службі рідного народу ➤ стор. 17
- 9 листопада – День нашої мови ➤ стор. 18
- Винаходи, придумані дітьми ➤ стор. 19
- «Тиждень різновидності в Ясах» ➤ стор. 20

ПРО ПЕРШИЙ ПАМ'ЯТНИК ТАРАСА Г. ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНІ

Минуло п'ять років, відколи думала написати про перший пам'ятник Тараса Г. Шевченка, піднятий в Україні. Десь напочатку місяця лютого 2010 року я прибула вперше до міста Львова разом із членами Асоціації церковного хору «Хвалім Господа» села Верхня Рівна, щоб взяти участь, на основі запрошення, в міжнародному фестивалі «Прощання з колядою». З цієї нагоди пан проф. д-р Тарас Дмитрик Львівського Університету і Голова Львівського крайового ставропігійного братства імені св. Ап. Андрея Первозванного постарався показати нам дещо гарне у місті Львові. Між іншим, ми зупинилися біля пам'ятника Тараса Г. Шевченка, а пан у своєму слові підкреслив нам всім цікаву річ, а саме: Перший пам'ятник Т.Г. Шевченка, побудований в Україні; що знаходиться в селі Лисиничі, 5 км від м. Львова. Щоправда, ми кожного року їздимо на фестивалі до Львова, але лише недавно пощастило зупинитися в с. Лисиничі і насправді побачити перший пам'ятник Тараса. Були присутні деякі односельці і все, що розповідав нам пан проф. Тарас Дмитрик про побудову цього першого пам'ятника, всі тим були згодні. Все, про що розповідав нам пан професор, ми слухали дуже уважно, але раптом ми всі дуже голосно засміялися. Чому? Тому що нам було сказано, що триметровий наверх, на якому знаходиться бюст генія, односельці возили возами з так званої Чортової скали.

Всі присутні односельці признали, що це істинна правда. Продовжуючи пояснення, було сказано, що з півдня над селом височіє Чортова скала, яка є найвищою точкою в околицях Львова. Вона вища від Лисої гори (389 м) і Високого замку (411), а висота Чортової скали – 414 м над рівнем моря.

На протязі багатьох років усіх завжди цікавила назва скали. На жаль, жодних письмових джерел досьогодні щодо цього ніколи не вдалося відшукати. Але залишилися дві легенди. За однією, скала, начебто, виникла тоді, коли ще по світу ходили чорти та позкидали каміння і з цього каміння виникла скала...

Інша легенда полягає в тому, що давно люди бачили, як серед лісу росла гора, і то дуже швидко. Мовилося, що тоді люди переживали, щоб вона не обвалилася на село. Покликали ворожбитів, і ті щось там ворожили, але гора все росла, і тому називали її Чортовою. Нарешті вирішили освятити гору, – тільки тоді вона перестала рости. Татари також називали її Чортовою, тому що вони не змогли забути розташовану на скелі фортецю, чи замок.

Про цей перший пам'ятник Тарасу Шевченку так само описує і письменниця Галина Слюцька із села Лисиничі в своїй книзі, краєзнавчому нарисі «Спогади про минуле з думкою про майбутнє», Львів, 2011 р.

Тут вона описує, що односельці взяли рішення, щоб підняти пам'ятник Т.Г. Шевченку з нагоди сповнення 50 років від дня смерті українського генія. Пощастило їм сповнити своє бажання, бо 17 вересня 1911 року відбулося урочисте відкриття пам'ятника.

З нагоди цієї події, як записано в краєзнавчому нарисі, прийшло багато людей з міста Львова, а також із сусідніх сіл. З цієї нагоди

духовний оркестр виконав національний гімн «Ще не вмерла Україна». Описати ці події словами не легко. Побудова цього пам'ятника Т.Г. Шевченку у 1911 році вперше на Західній Україні на кошти громади є яскравим свідченням високої національної самосвідомості і патріотизму. З гордістю за громаду і своє село слухаємо, як екскурсоводи у Каневі розповідають, що пам'ятник Т. Г. Шевченка в селі Лисиничі, біля Львова, є першим в Україні громадським пам'ятником. Щороку в березні в Шевченківські дні в усі часи біля

пам'ятника збирається громада, щоб вшанувати пам'ять Т.Г. Шевченка, – описує в своєму краєзнавчому нарисі письменниця Галина Слюцька. Щоправда, я взагалі як викладач релігії дотепер писала переважно релігійні статті, але тепер дозволила собі і чогось іншого написати.

По-перше, мені дуже подобалося те, що я мала честь побути пару хвилин біля першого пам'ятника Т.Г. Шевченка, збудованого в Україні, а по-друге, з великим задоволенням я це написала.

Його вірші в «Кобзарі» написані прекрасними християнськими словами.

Тому, скільки разів говоримо і пишемо про нього, стільки разів святкуємо і чествуємо його і на протязі року, не лише раз на рік, – місяця березня.

Дорогі слова Т.Г. Шевченка «Учіться, брати мої, думайте, читайте, І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь» для мене залишилися як заповідь, і скільки в мене є сили, стільки стараюся сповнити її.

Симона ЛЕВА

Юрій ПАВЛІШ

РЕПОРТАЖНІ СОНЕТИ

(Копашиль)

Як много дум у пам'яті зійшлося
Про Копашиль, про рідну сторону,
Що, хочачи-нехочачи, спімну,
Витримує ще голови волосся.

Яке многозернисте мрій колосся,
Плуг пам'яті на кожну борону
Стеблини ділить, щоби я горнув
До серця копашильське стоголося.

Говориться, що спомини про різне
Час закарбує скоро, а чи пізно,
У схови з щибетанням солов'їв.

Нехай вони у часовій темниці,
Я здобуваю все з хотінням криці,
Бо знаю навіть снами, де мої.

Пригадую я Кичеру не близьку,
Де брат Іван черешні насадив.
У спогадах вони все повні див
І я завжди вклоняюся їй низько.

Пригадуючи, як то я ходив
До неї і хлопчиною, й хлопчиськом,
Воюю з часом, щоб мою колиску
Всіх споминів у схови не водив.

Ой Копашиль, ой ти моя столиця,
Мого ж ества, і з вічністю близниця,
Бо Копашиль – мій всесвіт, тільки мій.

Мене повік час копашильцем визнав,

Бо Копашиль – моя свята вітчизна.
Не раз про нього мріяли п'янів.

Кожна людина, вірю я, що тямить
Своє село, у мене – Копашиль,
Усякі назви мент із літер звив,
І в кожного у пам'яті без плями.

Прецедрий часе, кожному окриль
Хотіння йти до батьківської брами.
Кому то як, нехай лише думками,
Бо у порі досчочу змоги хвиль.

Тому я прошу, молю вас усіх,
Щоб мати у свідомості утіх,
Пригадуймо, що рідне, по-біблійськи.

У Копашилі пані Гордийчук
Дала мені святий Буквар до рук,
Щоб я читати міг по-українськи.

ПРОЙШОВ VII-ий З'ІЗД СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

Виступ на З'їзді голови СУР пана Степана БУЧУТИ

Шановні пані і панове, делегати і гості! Шановні українці!

Вітаю вас з нагоди відкриття 7-го З'їзду Союзу українців Румунії. Це одна із найважливіших подій нашої організації. Згідно з Статутом СУРу основна мета нашої організації - це захист прав осіб, що належать до української національності, збереження прав та утвердження їх етнічної, мовної, культурної та релігійної ідентичності, відродження національної свідомості.

Союз українців Румунії - організація етнічного профілю, неурядова, неконфесійна і неприбуткова з повною автономією, яка розгортає свою діяльність згідно з положенням Конституції та чинним законодавством Румунії.

Союз українців Румунії є репрезентативною парламентською організацією, є членом Ради національних меншин Румунії, а також членом Світового Конгресу Українців, Європейського Конгресу Українців, Української Всесвітньої Координаційної Ради і Товариства зв'язків з українцями за межами України (Товариства «Україна-Світ»).

Шановні учасники, дорогі друзі,

На наших зборах беруть участь 160 делегатів і понад 50 гостей з Румунії, України і Угорщини. Дозвольте представити Вам почесних гостей 7-го З'їзду Союзу українців Румунії.

Маємо честь вітати серед нас першого заступника Світового Конгресу Українців, голову Європейського Конгресу Українців, голову Державного Самоврядування Українців Угорщини, депутата Угорського Парламенту пані Ярославу Хортяні.

Вітаємо делегацію Української Всесвітньої Координаційної Ради на чолі з головою паном Михайлом Ратушним.

Вітаємо делегацію Національного телебачення України першого Каналу, редколегії фестивалю «Доля» на чолі з народним артистом України Мар'яном Гаденком.

Вітаємо представників Румунського Уряду пана Амета Аледіна, державного секретаря Відділу Нацменшин Румунії, представників різних організацій нацменшин, також представника Демократичного Союзу угорців Румунії пана депутата Боніша Іштвана, представника Демократичного Форуму німців Румунії, представників Партії рромів «Про-Європа», голову Союзу хорватів Румунії пана Михайла Радана та представників Спілки євреїв Румунії.

Вітаємо також примарів декількох місцевостей: примаря міста Сігету Мармаціей пана Овідія Немеша, примаря села Поляни пана Штефана Ончу, примаря села Рускова пана Івана Турчіна.

Не можемо не привітати колишніх голів, повітових чи місцевих, організацій СУРу, яких ми запросили сюди, чи тих інших, які не

увійшли у нові проводи наших організацій, але які багато років вкладали свої зусилля, щоб підтримувати існування і діяльність СУР.

Всім тим, які працювали на ниві Союзу українців Румунії, нашим активістам, представникам місцевих влад, Уряду Румунії та Міжнародним структурам українства, Світовому Конгресу, Європейському Конгресу, Українській Всесвітній Координаційній Раді, Товариству «Україна-Світ» – щира подяку за їх підтримку і співпрацю, і надіюсь, що і у майбутньому ви будете підтримувати СУР, так, як робили протягом 26-х років.

Спасибі всім вам!

Шановні делегати і гості,

Хочу пригадати, що за період між 6-им і сьогоднішнім 7-им З'їздом українська громада Румунії потерпіла великих втрат з відходом у вічність багатьох українських інтелігентів, і не тільки їх, а також наших членів Союзу українців Румунії.

На Україні відбувся II-ий Майдан Незалежності, у Києві, на Східній Україні загинуло тисячі невинних людей та воїнів в зоні АТО, які боролися проти російської агресії.

За всіх тих, хто відійшов у вічність, пропоную вшанувати пам'ять хвилиною мовчання. (Дякую).

Просимо Високоподобних присутніх священників, щоб поблагословили роботу З'їзду.

Велика подяку Вам!

Шановні делегати,

Для успішної роботи З'їзду пропоную 9 членів до Президії. Чи ви згодні з таким числом? (Виноситься на голосування). Для успішної роботи З'їзду потрібно обрати Президію. Пропоную, щоб Президія 7-го З'їзду СУР складалась із дев'яти осіб. (Виноситься на голосування).

Дозвольте запропонувати членів Президії: 1. Степана Бучуту, голову СУР, перших-заступників голови СУР, 2. Мирослава Петрецького, 3. Юрію Глебу, 4. Івана Робчука, 5. Михайла Мачоку, 6. Ярину-Любу Горват, генерального секретаря СУР, 7. Віктора Семчука, а також запросити до Президії наших почесних гостей: 8. пані Ярославу Хортяні, першого заступника Світового Конгресу Українців, голову Європейського Конгресу Українців, голову Державного Самоврядування Українців Угорщини, депутата Угорського Парламенту, 9. пана Михайла Ратушного, Голову Української Всесвітньої Координаційної Ради. (Виноситься на голосування).

(Продовження на 5 стор.)

ІНТЕРВ'Ю З НОВИМ ГОЛОВОЮ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ МИКОЛОЮ-МИРОСЛАВОМ ПЕТРЕЦЬКИМ

Михайло Трайста: Шановний Пане Миколо-Мирославе Петрецький, в першу чергу, дозвольте привітати Вас з новою посадою голови Союзу українців Румунії і побажати Вам успіхів у нелегкій місії, яка лягає на Ваші плечі у наступних чотирьох роках, місії, яку я й інші українці Румунії впевнені, що виконаєте бездоганно, тому ж ми й довірили Вам її через демократичне голосування.

Микола-Мирослав Петрецький: В першу чергу, хочу подякувати Вам за привітання та побажання, а по-друге, я людина команди і, беручи до уваги той факт, що до провладу СУР увійшли люди з належною підготовкою, люди, які, на мою думку, будуть ставити наперед інтереси українців Румунії, які багато років працювали на ниві українства, з чималим досвідом ще до Союзу українців Румунії, які є його членами від його заснування і талановиті молоді люди, так що я впевнений, що місія, яка лягає на наші плечі, буде виконана бездоганно.

М.Т.: Один з ваших контркандидатів назвав свою передвиборчу програму (платформу) «Новим початком для українців Румунії». Скажіть, будь ласка, починаючи Ваше головування, бачите його як новий початок українців Румунії, чи продовжите все корисне, що започаткували ваші попередники?

М.-М.П.: Влучне запитання. Всі ми знаємо, про якого контр-кандидата іде мова. На жаль, люди, які появляються, як гриби після дощу, впродовж 2-3 років своєї діяльності, яка в більшості складалась в прогуляках з телебаченням за собою, не можуть зрозуміти роль Союзу українців Румунії, а саме – захист права на вираження і просування етнічної, мовної, культурної та релігійної ідентичності української меншини, відродження, єдність і формування національної самосвідомості, захист індивідуальних і колективних прав своїх членів та зміцнення співробітництва між Румунією та Україною.

Як ви добре знаєте, за 25 років, відколи заснувався СУР, а особливо за останні 10 років, майно Союзу збільшилося у 75 разів, книгозбирання та культурні події СУР збільшилися в декілька разів, на відміну від інших меншин Румунії. Нам вдалося затримати українську мову та культуру в місцях, де компактно проживають українці, хочай були спроби створити паралельні організації та розбити СУР, ми не поставили колодку на наші приміщення і не закрили наші редакції та нашу діяльність тоді, коли нелегально заморозили банківські рахунки СУР, і багато іншого. На мою думку, ми повинні продовжувати згадану вище діяльність.

Представте собі, що може трапитись тоді, коли зміниш всіх людей культури, фахівців, засновників СУР, справжніх українців, які вірять в українську справу, людьми, які не знають української мови, не розуміють нашу культуру і думають, що Союз працює як будівельна компанія? Якщо таке, коли небудь, може трапитись, тоді всі зусилля, які робили наші попередники, будуть марними. Кожна людина робить помилки, та якщо не працюєш, точно нічого не зробиш. Думаю, що якщо ми продовжимо все те, що було добре, і додаммо до нього нові сили та виправимо маленькі помилки, тоді наша ціль буде продовжуватись і будемо взмогі передати це майно і наступному поколінню.

М.Т.: Ви відомий українцям Румунії як директор з економічних питань СУР, та хоч і представили свою автобіографію перед делегатами та гостями Конгресу СУР, все ж таки, попросу Вас представитись коротко і перед нашими читачами.

М.-М.П.: Я народився в українському селі Верхня Рівна (повіт Марамуреш) в українській сім'ї викладачів з глибоким українським корінням з діда-прадіда. Закінчив коледж ім. Драгоша Воде в місті Сігету Мармацієй, спеціальність «математика-інформатика», після чого став випускником економічного факультету Клузького університету імені Бабеши Бойоя (м. Клуж Напока), спеціалізацію «економіст-бухгалтер з інформаційних систем управління». Після закінчення факультету поступив на юридичний факультет зі спеціальності «адміністративне право та статус державного службовця», якого закінчив на «відмінно». В 2006 році разом з професо-

ром Іваном Арделяном заснував Клузьку філію Союзу українців Румунії. В період 2006-2011 років займав посаду заступника голови Клузької філії Союзу українців Румунії. В цей період (2006-2011) був членом Ради Союзу українців Румунії. В період 2009-2012 років був радником депутата румунського парламенту, голови Союзу українців Румунії Станана Бучути. З 2011 до 2014 р. був радником з економічних питань Союзу українців Румунії. В період 2012-2014 років працював секретарем Адміністративної комісії Ради Меншин Румунії і був членом юридичної комісії Світового Конгресу Українців. В період 2013-2015 років працював на посаді відповідального з питань фінансів СУР, а з 2014 р. займав посаду директора з економічних та фінансових питань СУР.

Зліва – направо: М.-М. ПЕТРЕЦЬКИЙ і Михайло ТРАЙСТА

М.Т.: Знаю, що, окрім математики та адміністративного права, Ви добре розумієтеся і на музиці, граєте на кількох інструментах. Я навіть побував на кількох ваших музичних виступах. Скажіть, чи Ви ще кокетуєте з дочкою Зевса Евтерпою – музою лірики та музики?

М.-М.П.: Це правда. Я разом з моєю сестрою закінчив, поміж вище згаданих, і музичну школу імені Джордже Енеску, та грав на кларинеті, саксофоні, тараготі, фортепіано, також брав уроки канто, а в періоді 1998-2005 рр. виступав і по телебаченню. Так само з дитинства є членом мішаного хору «Ронянські голоси» і був членом танцювального ансамблю «Соколи». Думаю, що музика будь-кого розслаблює і дає змогу забути про свої проблеми, а ще, так, як ви знаєте, позитивно впливає на здоров'я, навіть рослини краще ростуть під музику, а ще, коли чуємо українську музику...аж волос на руках встає.

М.Т.: Кажуть, що, якщо людина вдало вибере професію і вкладе в неї душу, то щастя саме знайде її. На Вашу думку, пане Мирославе, Ви вдало вибрали свою професію, не жалієте, що не зробили, наприклад, кар'єру в музиці?

М.-М.П.: Так... це нелегке запитання. На мою думку, якщо людина любить свою професію, і вона йому приносить радість, а ще якщо людина вийде на пенсію з вибраної професії і доживе того, тоді вона зробила добрий вибір. Головне те, щоб вибрана професія була до вподоби і членам сім'ї, і щоб вона не шкодила настрою сім'ї та не ставила робити вибір між сім'єю та роботою. Щодо мене, можливо, ще зарано говорити за вибір, я думаю що до тепер зробив правильний вибір, а якщо цей вибір допоможе українцям Румунії, і не тільки, буду взмогі довести до кінця мої проекти та мрії, вдало передам їх новому поколінню, і ще буду мати нагоду і надалі виступати на сцені як член мішаного хору «Ронянські Голоси» тоді, я думаю, що вдало вибрав свою професію.

(Продовження на 8 стор.)

Розмову провів
Михайло ТРАЙСТА

ПРОЙШОВ VII-ий З'їзд СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

Виступ на З'їзді голови СУР пана Степана БУЧУТИ

(Продовження. Поч. на 3 стор.)

Шановні пані і панове делегати і гості З'їзду!

Сьогоднішній наш З'їзд, уже 7-й, проходить через понад 25 років від заснування Союзу українців Румунії. Можна сказати, що це не малий період, це чверть століття.

В історії говориться і рахуються події по різних століттях, але і чверть століття – це зараз життя одного покоління. Багато молоді присутні на З'їзді народилася під час Грудневої Революції 1989 року. Теперішня молодь здатна перебрати у свої руки те, що тоді, після революції, зробили і намагалися зробити засновники СУР. Серед нас присутні декілька із засновників СУР, як: Михайло Михайлюк, Микола Корсюк, Іван Ковач, Ярина Ковач-Петрецька та інші. Вони ще в грудні 1989 року зібралися у Бухаресті і поставили основу теперішнього Союзу. Примір бухарестських членів засновників перебрали і інші свідомі українці в різних краях Румунії, а головню Мараморощині, Південній Буковині, Банаті і Добруджі. Не буду згадувати всіх тих свідомих українців, які скоро після революції невтомно зорганізували українські громади і увели їх до теперішнього Союзу українців Румунії.

Про це я багато писав, а головню з нагоди відзначення 65-ої річниці нашого традиційного часопису «Вільне слово», що до революції називався «Новий вік», або з нагоди 25-ої річниці від заснування Союзу українців Румунії, урочистостей, які відбувалися тут, у місті Сігеті Марамороського повіту.

Урочистості відбулися в Сігеті тому, що 25 років тому тут відбулася перша Крайова Конференція Українців. Про Першу Конференцію СУР Мараморощини головний редактор часопису «Вільне слова» Іван Ковач, заступник голови тимчасового комітету СУР, описав надзвичайне своє враження від Конференції: «Конференція своїм розгортанням довела святу істину - кров людська не водиця, а отже, до залу прийшли всі ті, зокрема делегати Союзу українців сігетської і баямарської околиць, яких не можна було запідозрювати в непевності щодо потреби свого рідного, навпаки. І кожне село, навіть оте, що найменше, прийшло зі своїми представниками, з людьми, гідними славних епітетів, які вмітимуть, коли буде потрібно, поборюватись за якнайповніше і якнайгідніше представництво, на якому б високому рівні воно і не було».

Це було перше велике свято для українців!

Дотоді і тепер місто Сігет було і є культурним центром не тільки для румунів, мадярів, євреїв, але і для українців.

Адже, шановні молоді делегати, я раджу вам, щоб ви перебрали від засновників СУР, від нас, все те, що добре, всі ті приклади, які вам сподобалися, всі ті дії, які привели нашу організацію досягти високого рівня, рівня, оціненою Світовим Конгресом Українців, Європейським Конгресом чи Українською Всесвітньою Координаційною Радою.

Не лишайтесь під впливом тих негативістів, які дотепер нічого не зробили для СУР, а ще ставили йому різні перепони.

Перед з'їздом відбулися місцеві та повітові вибори. У Арадї, Ботошанах, Галаці, Караш-Северіні, Клужі, Ясах, Мараморощині, Сату Марє, Сучаві, Тіміші, Тульчі і Бухаресті. В деяких організаціях брав і я участь в їхніх виборах. З цієї нагоди я радив місцевим та повітовим органам, щоб у провід пропонували і обирали свідомих українців, які працювали дотепер на користь української громади і не нарікали на їхню працю.

На жаль, можемо констатувати, що в деяких бюро чи комітетах Союзу українців Румунії втрутилися деякі бувші члени організації, які були покарані або викинуті з організацій, які завели Союзіві великі шкоди.

Тут я не буду давати приклади, але новий провід СУР, Рада чи Екзекутивна Президія має головний обов'язок перевірити всі місцеві і повітові вибори, а головню там, звідки до центрального проводу дійшли різні скарги.

По-моєму міркуванні, і тут між делегатами бракують знамениті колишні активісти СУР і ветерани української справи. Щодо статистики членів СУР, я не зміг добратися, тому що не всі голови повітових філій надіслали завчасно всі ці ситуації, списки членів місцевих організацій з підписами і уточненнями про дані членів від голів місцевих і повітових голів організацій.

Таким чином, щоб я не помилив число членів СУР, не представляю його вам, але думаю, що голови повітових організацій та голова Бухарестської організації у своїх доповідях дадуть вам точне число членів їхніх організацій.

Щодо фінансових ресурсів СУР, треба сказати, що за останні чотири роки вони склалися із державних субсидій і членських внесків та банківських розрахунків (доходів).

Згідно фінансових документів СУР, за період 2011-2015 років всі доходи були на суму 22.203.239 леїв.

Загальні витрати СУР за цей період, – 21.762.500 леїв, зісталися невитрачені 440739 леїв, які до кінця року будуть витрачені для подій та інвестицій, передбачених на цей рік.

Від Уряду СУР дістав державні субсидії у сумі: 21.840.070 леїв. Членські внески становлять 13.278 леїв. Від банківських рахунків – 195.434 леїв.

Щодо членських внесків маємо таку ситуацію останніх 4 років: Арад - 0 леїв; Ботошани - 0 леїв; Бухарест - 1818 леїв; Караш-Северін - 1296 леїв; Клуж - 1936 леїв; Галац - 0 леїв; Яси - 240 леїв; Мараморощина - 2838 леїв; Сату Марє - 1665 леїв; Сучава - 500 леїв; Тіміш - 2865 леїв; Тульча - 120 леїв.

Такином у філіях Арад, Ботошани, Галац зовсім бракують членські внески. Ситуація внесків занадто слаба. Якщо б платили були всі кореспонденти преси і службовці СУР, то мали б зібрати більшу суму, але це залежить і від свідомості членів СУР.

(Продовження. Зак. на 7 стор.)

До: Союзу українців Румунії
Панові голові Штефану Бучуті

ШАНОВНИЙ ПАНЕ ГОЛОВО,

Бажаю привітати вас за послідовну діяльність, яку Союз українців Румунії розгортає в напрямку піднесення іміджу українців, шановуючи традиції і специфічні звичаї цієї менишини і перетворює їх в моменти радості для всіх українців.

Як і інші менишини, існуючі в Румунії, українська менишина творець культури, вона винаходячи численні елементи оригінальності в національному культурному пейзажі. Такими заходами ви і менишина, яку представляєте, пропагуєте як культуру ідентичності цієї менишини, так і зберігаєте

традиційну культурну лінію якнайавтентичнішою формою.

Мене вшановує ваше запрошення і прошу Вас прийняти мою вдячність за бажання брати участь разом на VII-ому з'їзді Союзу українців Румунії. На жаль, я перебуваю в делікатній ситуації і мушу відмовити вашому запрошенню, оскільки вона надійшла надто пізно з тим, щоб запобігти адміністративним заходам, необхідним для мого відрядження.

Користуюсь нагодою звернутися до всіх українців, які включилися до проведення іміджу менишини, яку представляють, і передати Вам багато успіхів у майбутньому.

З повагою,

Амет АЛЕДІН,

державний секретар

у Департаменті міжетнічних відносин Румунії

З ДІЯЛЬНОСТІ КЛУЗЬКОЇ ФІЛІЇ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ за 2011 – 2015 рр.

Високоповажна Президіє,
Вельмишановний пане Голово,
Шановні представники місцевої влади,
Шановні Голови повітових філій Союзу
українців Румунії,
Шановні гості,
Дорога українська спільнота

Дев'ять років тому була заснована Клузька філія Союзу українців Румунії. Відтоді наша організація зросла, переважна більшість її членів будучи студентами клузьких університетів.

На протязі 2011-2015 років Клузька філія СУР організувала низку заходів. Маючи на увазі, що місто Клуж-Напока являється одним з найбільших університетських центрів Румунії, велике число заходів, проведених нашою філією, належить до академічного рівня, тобто до наукових симпозіумів та конференцій, серед яких згадаємо кілька.

У кінці 2011-го року, швидко після VI-го з'їзду СУР, українці міста Клуж-Напока взялися за роботу.

► 29-го жовтня Клузька філія СУР разом із українським відділом філологічного факультету організувала в Клузькому університеті ім. Бабеша-Бойоя захід «155 років з дня народження Івана Яковича Франка». Численна аудиторія мала можливість послухати різні та цікаві доповіді, що відповідають темі, як, наприклад: «Новаторство в ліриці Івана Франка», «Драматургія Івана Франка», «Іван Франко – перекладач і популяризатор творів світової літератури». Були дуже цікавими для присутніх декламування віршів Франка клузькими студентами – членами Філії СУР. На закінченні студенти Нарчіса Семенюк та Олекса Боут талановито з драматизували уривки з п'єси Івана Франка «Украдене шастя».

► 19-го листопада (того ж 2011 року) була відзначена пам'ять видатного українського кінорежисера, сценографа та письменника Олександра Петровича Довженка, коли сповнилося 55 років від його смерті. Присутні на цьому заході змогли ознайомитися не лише з життям та літературною діяльністю письменника, а й з досягненнями у галузі кінематографії. «Це було перше святкування Довженка у Румунії», – писала Людмила Дорош у «Вільному слові». Публіка переглянула фільм «Земля», який був заборонений в Україні, але користувався великим успіхом у Європі й приніс режисеру міжнародне визнання.

► 10-го грудня 2011 року у фестивальному залі «Д. Поповіч» Філологічного факультету Клузького університету відбулася конференція «1000-ліття від початку зведення Київського Софіївського собору». Аудиторія не тільки почула, а й побачила в зображеннях красу та велич цієї архітектурної перлини Київської Русі.

2012

► 14-го січня 2012, як кожного року, ми відсвяткували «Зимові Свята: Різдво, Новий Рік та Водохрестя» за юліанським календарем. Присутні мали нагоду послухати доповіді на різні теми та велике число українських колядок.

► 4-го лютого 2012 відбулося святкування «200 років з дня народження поета та прозаїка Євгена Гребінки». Після цікавих доповідей викладачі і студенти, університетські професори-пенсіонери, присутні в залі, мали можливість послухати чудовий романс на слова Євгена Гребінки «Очи чёрные» у виконанні Івана Реброва, Луїза Армстронга, хору Російської армії, Патрисії Каас, Мірей Матьє та студентів-членів Клузької філії СУР. На закінченні студентки українського відділу Мадаліна Мошнегуцу з третього курсу і Нарчіса Семенюк з другого курсу здраматизували ліричний вірш «Українська мелодія».

► Щороку кожного березня усі українці, де б вони не були розкидані долею по цілій Землі, святкують Тараса Шевченка. І так, 10 березня відбувся захід «198-річчя з дня народження Великого Кобзаря Тараса Шевченка». Тут були представлені різні доклади із життя і творчості поета, з художньої творчості Шевченка та Шевченка-митця...

► Останній захід 2012 року відбувся 15 грудня, коли Клузька філія СУР організувала разом з українським відділом захід «290 років від народження українського письменника, поета, філософа та педагога Григорія Сковороди»...

2013

► 23-го лютого 2013 року, члени української громади Клузької філії СУР зібралися на філологічному факультеті в Клужі, щоб відзначити «960-ту річницю з дня народження великого князя Київської Русі Володимира Мономаха». Присутні змогли дізнатися про важливість постаті Мономаха в історії Київської Русі та про його найважливіші досягнення в різних галузях, як, наприклад, в просвітницьких та культурних.

► 16-го березня 2013 року відбувся захід, присвячений Тарасу Шевченку: «199 років з дня його народження...».

(Продовження на 10 стор.)

Іван ГЕРБІЛЬ

СУМНІ МОЇ ВРАЖЕННЯ І ТАКІ Ж СУМНІ СПОГАДИ

Укrajнська громада поширена по всій території країни, від півночі на південь, від сходу на захід, і вона може бути об'єднана, а виникаючі проблеми, можна вирішувати їх з порозумінням і з відповідальністю. У моїй пам'яті багато гарних спогадів про українські зустрічі, різні заходи. Донеда я брала участь на чотирьох конгресах як делегат, або запрошена, але такі виборчі зібрання ніколи хай не повторяться, з таких помилок всім потрібно навчитися, і керівникам всіх структур, і членам СУР, і всім українцям. Я багато обдумувала про такий випадок, який потрібно проаналізувати і гарно вирішити, багато навчитись із цього.

В першу чергу потрібно змінити менталітет наших українців. Всі обіцяють працювати на благо нашої меншини, всі борються за кращу долю українців, та лише словами, а не ділами.

Там, де відбулася праця З'їзду цього року, в залі біля дверей, я запримітила багато мужчин, які наводили порядок, перевіряли делегатів та запрошених, і подумала, що таке проходить якасьтам битва між українцями. Не зрозуміла нічого.

На Конгресі спочатку була нормальна атмосфера, промови, все, а після того все відбувалося агресивно. Делегати, одні з них, кричали, кидали один до іншого, до кандидатів такими грубими словами, гукали або плескали, коли із однієї сторони, коли з іншої, а опісля говорили, що це демократично!. А коли в промові кандидати не висловили правильно слово, або акцент в слові, в залі були крики, гучні інтриги, які впливали негативно на нормальну людину, на здоров'я людини. Витерпіти треба здорово такий характер того, який не привик до таких слів.

Молодому поколінню потрібно моделі, гарних прикладів для заохочення, для проявлення на користь українців, адже одні вперше брали участь на конгресі, а опісля калялись, кажучи, що вперше і востаннє на конгресі присутні. Голос молодих українців треба враховувати і поважати.

Велику честь і шану даруємо старшим випускникам Сігетської і Серетської педагогічних шкіл, які віддали все, що мали найкраще, і залишили своїм учням в школі, котрі продовжують працювати віддано і свідомо, виховують учнів в

дусі любові до праці. Що нам, українцям, бракує? – порозуміння, поваги, толерантності, терпеливості, любові, щирості, чесності, і, зацитую слова Т. Шевченка: «Хто ми, Чий сини, яких батьків?...».

Бажання всіх українців таке: щоб було в першу чергу між нами поважання і порозуміння, теж слова нашого великого поета І. Франка: «Як би ти знав, як багато важить слово, одне сердечне теплеє слівце... Як би ти знав, які глибокі чинить рани одне сердите, згріднеє слівце...».

Надіюсь, що наші лідери зуміють добре попрацювати на користь всіх українців, бо якщо хочемо добитися успіхів, це можна тільки на основі чесноти і мудрості та любові до українців.

Хай панує завжди між нами віра, надія і любов. Як ми будемо шануватися, то і нас інші будуть шанувати. Бажаю всім нашим українцям, всім членам СУР, керівництву багато здоров'я, сили праці, щоб всі піднесені проблеми впровадити в життя.

Анна БЕРЕГІЙ
член Тіміської філії СУР

ПРОЙШОВ VII-ий З'їзд Союзу Українців Румунії

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Про фінансові ресурси і їх витрати представить вам фінансово-економічний відділ очолений економічним директором Миколою Петрецьким. Щодо галузей, в яких розгортає свою роботу наша організація, ви послухасте звіти голів повітових організацій та голів комісій СУР.

Хочу звернути увагу на деякі із найголовніших подій, які проводить СУР кожного року, події, спрямовані на здійснення нашої мети – збереження культурної спадщини українців Румунії, наших традицій, обрядів та звичаїв у всіх регіонах де проживає наше населення. Всі культурні заходи на які було виділено найбільшу частину коштів за цей період відбулися за планом поданим на початку кожного року від кожної повітової філії. Були і такі випадки, коли треба було фінансувати і так звані непередбачені заходи організовані іншими організаціями де ми були запрошені як партнери. На жаль були і такі, коли голови повітових організацій вигадували різні події, які не були завчасно заплановані і внесені до річного плану і для яких кошти не були передбачені. Були і випадки, коли деякі організації пропонували собі якусь подію для якої не було фінансових коштів, передавали фінансові рахунки вимагаючи того ж самого місяця, коли відбувалися події і ті рахунки не були конкретними, реальними доказами.

Одним з найважливіших розділів фінансової діяльності СУР на мою думку, за останні роки стали інвестиції. Якщо за попередній період (2006-2010) витрати на інвестиції і дотації були 7.704.275 леїв за останні 5 років та у період 2011-2015 рр. Витратили суму 3.730.732 леїв. Порівнюючи з попереднім періодом, можна сказати, що витрати для інвестицій були меншими за 4 роки.

Не буду давати тут приклади, але думає що треба було б більше попрацювати над інвестиціями, які були передбаченіми і не завершилися в Сучавській, Тіміській та Тульчанській повітових філіях, а також на Мараморошині та Клузі не були придбані приміщення для місцевих організацій. Будинки які були запропоновані для купівлі не підходили для державних вимог Відділу Нацменшин, тобто який вимагав, що витрати мають мати певні і точні докази, що вони є потрібними, необхідними і є економічно вигідними. Треба уточнити тут, щодо інвестицій нам потрібно поважати державне законодавство.

Провід СУР, на мою думку, працював демократично. Вся фінансова і культурно-виховна діяльність нашої організації обговорювалася на засіданнях Ради, які скликалися раз у три місяці, і у Виконавчій Президії, яка скликала місячно або, коли була потреба. Треба признатись, що можна було б зробити набагато більше, і надіюсь, що новий обраний Провід 7-им з'їздом зробить набагато більше, але з однією умовою, якщо його члени зможуть уникнути непорозуміння і незгод між собою. Бо, не будемо ховатися за палець, такі непорозуміння існують і на місцевому і центральному рівнях. Гадаю, що всі ми тут присутні добре розуміємо, що можемо зробити набагато більше разом, аніж поодинокі, ще і з суперечками. Тому, шановні українці, аніж шукати винуватих, треба кожному з нас добре подумати, що він особистію зробив, щоб нас об'єднати. Бо ми всі, в першу чергу, українці і ділити нам, окрім наших проблем, немає що, а подолати їх разом значно легше. Дякую за увагу!

Бажаю нашому З'їздові успішної роботи.
Сігет, 30 жовтня 2015 р.

ІНТЕРВ'Ю З ГОЛОВОЮ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ МИКОЛОЮ-МИРОСЛАВОМ ПЕТРЕЦЬКИМ

(Закінчення. Поч. на 4 стор.)

М.Т.: Яку музику любите слухати?

М.-М.П.: Змалку дослухаючись в хаті українську музику, а ще беручи до уваги той факт, що мої батьки закінчили Консерваторію в Україні, співають українські пісні, то нормально, що більше слухаю українську музику, а також слухаю класичну музику та естрадну, а у машині радіо. З радістю можемо бачити, що і молоде покоління все більше слухає українську музику і бере участь у великій кількості на концертах, організованих СУР, і не тільки.

М.Т.: Окрім музики, ще є у Вас якісь хоббі, захоплення?

М.-М.П.: Щодо хоббі, коли був молодший, і тепер ще не старий, любив інформатику, особливо комп'ютери. Але коли людина змінює пріоритети, тоді і його хоббі міняється. Зараз, коли вільний час дозволяє, я дуже люблю їти в подорожі, особливо в природу, разом з моєю родиною, і брати участь на концертах, або їти в кіно. На жаль, за брак вільного часу, в останній момент не було такої нагоди, але, думаю, вона появиться.

М.Т.: Ви займали посаду секретаря Адміністративної комісії Ради Меншин Румунії. Скажіть, будь ласка, як спеціаліст адміністративного права, яким Ви бачите майбутнє національних меншин Румунії?

М.-М.П.: Майбутнє національних меншин Румунії залежить у великій мірі від того, як ми зможемо переконати молоде покоління зрозуміти, що затримувати рідну мову, культуру та традиції - це наш обов'язок, тому що без них не будемо існувати. Іншим головним аспектом є той факт, як ми будемо затримувати і популяризувати наші традиції, культуру та мову, а головне, як ми переконаємо більшість, що для будь-якої держави, меншини - то гордість, культурний колорит, багатство однієї держави і доказ добрих відносин між мажоритарями та національними меншинами.

Ще одним головним аспектом є той факт, як ми знаємо добиватися наших прав, а особливо закону меншин. Як ви добре знаєте, Законопроект прав національних меншин Румунії стояв перед румунськими депутатами ще після Грудневої революції, а від 9 лютого 2005 р., відколи Демократичний Союз Угорців Румунії висунув Законопроект, він далі в Парламенті.

25 жовтня 2005 р. Венеціанська Комісія випустила у Страсбурзі свою точку зору щодо законопроекту про національні меншини в Румунії, але проект був покинутий через політичні суперечки. У 2009 році він повернувся до уваги депутатів після того, як Демократичний Союз Угорців Румунії був кооптований до правлячої коаліції на чолі з Демократичною партією,

після чого Постійне бюро Палати Депутатів вирішило 18 вересня 2012 одноголосно, що законопроект про Статус національних меншин увійшов до Комісії Прав Людини, Культів та Меншин для того, щоб розробити новий звіт.

М.Т.: Пане Миколо, це не секрет, що Союз українців Румунії не дуже підтримував літературні зв'язки з Україною, головню з Національною спілкою письменників України та її редакціями літжурналів. Як вам добре відомо, у нас недавно гостював голова НСПУ Михайло Сидоржевський, який запропонував обмін антологіями, переклад окремих творів українських письменників на румунську мову, румунських письменників на українську мову, письменницькі румуно-українські зустрічі, тощо, - як, на Вашу думку, наскільки СУР зможе підтримати такий проект?

М.-М.П.: Наскільки я знаю, СУР постійно представляв свої книговидавництва та журнали, а головню їх авторів на річних загальних зборах СКУ, УВКР, ЕКУ, книгових виставках і т.д., де брали участь і представники Національної спілки письменників України, і не тільки. Правда, що від комісії СУР не були ніякі пропозиції щодо підписання договору між СУР та Національною спілкою письменників України щодо обміну антологіями, перекладами окремих творів українських письменників на румунську мову, румунських письменників на українську мову і т.д, але думаю, що такий проект буде великим кроком вперед для українських письменників Румунії та для нашого книговидавництва, і думаю, що разом з комісіями культури та книговидавництва СУР ми доведемо до кінця такий проект.

М.Т.: Також один із недоліків щодо української літератури Румунії є брак зустрічей письменників з читачами, - вони колись відбувалися, але останнім часом чомусь призабулися. Чи можна ще їх відновити?

М.-М.П.: Як ви добре знаєте, на 7-му З'їзді я пропонував такі зустрічі і буду їх підтримувати, навіть на останнім засіданні новообраної Екзекютивної Президії СУР я запропонував, щоб до культурного плану СУР, на 2016 рік, включити і вами згадані зустрічі. Також думаю, що такі зустрічі треба організувати у всіх повітах Румунії, де проживають українці, для того, щоб ознайомити наших учнів, читачів з нашими письменниками та для того, щоб ознайомити майбутнє покоління з необхідністю вивчати твори наших письменників, а особливо сучасних.

М.Т.: Пане голово, на закінчення, скажіть кілька слів для наших читачів і всіх щирих українців Румунії.

М.-М.П.: Наприкінці дозволю собі передати «Сердечну подяку» всім тим, які вірили в мене, всім тим, які підтримали мене в нелегкі моменти, всім тим, які підтримали мої пропозиції та думки, головню почесному голові пану Стапану Бучуті, головам повітових організацій СУР, їхнім членам, членам Президії та Ради, нашим засновникам і моїй сім'ї, і підкреслити той факт, що новий провід СУР буде співпрацювати з усіма повітовими організаціями СУР, їхніми комітетами та членами, редакціями СУР, комісіями СУР і буде підтримувати їхні ініціативи та пропозиції. Також хочу запевнити всіх, що будемо покладати всі зусилля для того, щоб захищати права та інтереси українців Румунії та членів Союзу українців Румунії.

М.Т.: Щиро Вам дякую за дружню розмову і бажаю Вам міцного здоров'я, добра та успіхів!

До 75-річчя письменника Михайла Михайлюка

Михайло МИХАЙЛЮК

ЕТЮД З ЧОВНОМ

Протилежного берега не видно. Не бачить його й осокір, хоч як спинається навшпиньки. А може, йому і не кортить знати, що там, на тому боці, діється? Глядить просто так, із звички?

Та ні, сьогодні хотів би, щоб лінійний туман розвіявся швидше. Бо на зорі сюди прийшли він і вона.

Він одв'язав човна, приніс весла і допоміг їй сісти. Потім весла лагідно сплеснули по сонній воді і човен поплив. До протилежного берега. Куди б іще? Плавання завжди відбувається між двома берегами. Безбережного плавання не існує.

У човні вона сиділа лицем до нього. І обоє мовчали. А може, говорили їхні очі. Коли двоє мовчать, говорять їхні очі. Надто тоді, коли вони такі, як він і вона. Ті, хто на зорі відпливає до протилежного берега, завжди схожі одне на одного, як дві краплі води. Завжди.

Лиш не завжди повертаються такими, якими пішли. Якщо повертаються. Ті, що повертаються очі в очі, завжди красивіші і дивовижно схожі між собою. Наче там, на тому боці, до чарів пригубились. Про чари ті ніхто не відає, навіть й осокір, бо ж той берег туманом вкутаний.

А коли, повертаючись, вона дивиться туди, звідки пішла, вони такі неподібні і відчужені, – аж дивно, що той берег їх прийняв. Може, й не прийняв, хто знає, там все туманом оповите. Як і її обличчя й погляд.

Осокір стомився від визирання і опустив погляд на воду. З пухкого туману виринув човен. Весла болюче шмагали воду, і човен швидко наближався. Він сильно налягав на весла, а вона сиділа лицем до берега, якого вже не було видно. Днище човна заскрипіло на прибережній ріні. Він скочив на ноги, вона нерішуче підвелася. Він не подав їй руку, і вона сама зійшла на берег.

– Прив'яжу човна до осокора. Аби, часом, вода не забрала, – сказав він.

– В'яжи, – погодилась вона байдуже, дивлячись на воду.

– А весла заховаю в лозі, ще здадуться, – знову сказав він.
– Краще пусти їх за водою, – порадила вона.
– Чому? – здивувався він.

У першу мить вона й сама не зрозуміла свого бажання. Потім пригадала, що, коли він гріб веслами, вони не залишали на воді ніякого сліду. А тепер їй до болю хотілось ще раз побачити їх у воді, навіть мертвими, пливучи до берега неповернення.

ЕТЮД З ЖУРАВЛЯМИ

Висамітніли журавлині ключі. Збайдужіли до нас? Зачерствіли ми серцем? Не знаю. Лиш все рідше небо тулиться до наших очей.

Відлітають у вирій. Завжди у тому самому напрямі. Чому? Не знаю. Але не підніmemo добрі дві долоні і не скажемо: «щастя вам!» Журавлиний ключ, мов штик устромлений у божевільну даль. Пробігає тінню по землі, відбивається у дзеркалі вод, і все рідше у наших очах. Бо все рідше небо тулиться до наших очей.

Зачерствіли ми серцем? Вступили очі в землю, упокорені нею? Не знаю. Лиш знаю, що на землі в нас все більше справ.

Чи безмір напилися неба наші очі? Не гадаю, – адже задивляємось на літаки.

Може, ми звикли упиватися синьою незглибимістю весняного неба, а журавлі вкручуються у простір восени? Коли небо хмуре, аж чорне? Не знаю.

Кажемо: чорний журавлиний ключ. Невже від неба почорнів? Чому воно не уділить йому трохи сині?

Літаки ніколи не чорні. Навіть восени. Літаки срібні. Літаки корисні.

Тому задивляємось на них? Не знаю. Тільки знаю, що літаків завше чути. А курликання журавлів не щоразу долітає до нас.

Річ тільки у цьому? Чи важить й інше? Що інше?

Те, що журавлі відходять в якийсь теплий край і не всі ми у школі любили географію? Що про аеропорти знаємо більше?

У польоті гинуть і журавлі, і літаки. Про загибель журавлів газети не пишуть. Про загибель літаків – скільки завгодно. Журавлі літають, відколи світ. Літаки, лише в наш вік. Зачерствіли ми серцем, чи може, воно схміліло від того, що живемо у час найбільших авіаційних катастроф? Не знаю. Лиш все рідше небо тулиться до наших очей. Не підніmemo добрі дві долоні і не скажемо: «щастя вам!»

Кому? Журавлям, чи літкам? Не знаю. Летять і журавлі, і літаки. Гинуть і журавлі, і літаки.

Тільки що журавлі відлітають восени.

Прийде білий сніг і віджене чорні думи.

Закони і ми

Історичний шанс

Буковинські трафуки

Sancta simplicitas

Михайло МИХАЙЛЮК

Акценти * акценти * акценти

Моральне право

Мовчання не завжди золоте

Правда, але гірка воля

Хто я?

Чому не українські дома, школи, клуби, товариства?

Прощавай, «вождь»!

Потреба єдності і гласності

«Мова рідна, слово рідне...»

Дармові повчання

РЕПОРТАЖІ

ГАЗЕТИ ЯРСЬКІ ШРИХИ

Україні, схаменіться!

Колі статистика не тільки ливна, але й «хвиля»

Не/полемічні нотатки

Риторика і наша духовна скарбниця

Етнібізнес з гуцулами

Необдуманість і стереотипність

«Непомітні» українці?

Роздуми до 20-ї річниці Союзу Українців Румунії

Зустрічі, зустрічі...

Селяни з примусу

Коли вже буде нова зміна?

Наша надія - школа і церква

Життя прожити не поле перемоги

До Львова!

Буковинські враження. Офіційна приязнь

«Ми з вами пишемо історію»

Якщо бог дав тобі сусіда...

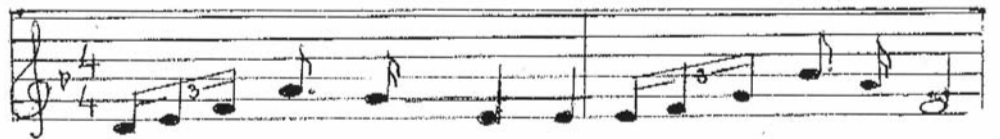
Присвята Михайлу Михайлюку з нагоди його 75-річчя

У ЗАВУЛКУ ВУЗЬКОМУ

Слова: Володимир СВИДЗІНСЬКИЙ

Музика: Юрій КЕРА

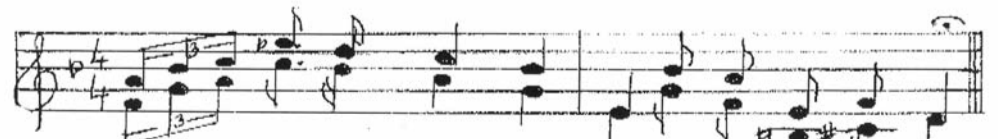
Moderato con flegibile

У за- вул- ку вузь- ко- му тон- ко млі- є ту- ман;

Тінь ви- со- ко- го до- му по- ло- ни- ла май- дан.

Тінь ви- со- ко- го до- му по- ло- ни- ла май- дан.

Наближає смеркання, мовкне вітер-казкар... У кав'ярні молочний розпустився вогонь (2)
Холодок зов'явання обіймає бульвар.(2)

Сяє захід святочний, мов цвіте оболонь; Ніжним полум'ям канна серед скверу горить.
Мить життя неказанна невідчутно летить (2)

З ДІЯЛЬНОСТІ КЛУЗЬКОЇ ФІЛІЇ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ за 2011 – 2015 рр.

(Продовження. Поч. на 6 стор.)

Як майже кожного разу, програма заходу була дуже різноманітною: присутні послушали доповіді на різні теми, зачитані студентами та педкадрами, як наприклад, «Тарас Шевченко – національний поет України» (студентка Марія-Юлча Плеш), «Три літа – золотий період творчості Тараса Шевченка» (лектор доктор Міхаела Гербіль), «Друзі й соратники Тараса Шевченка»

(викладач Мотря Крамар) і «Соціально-політичні погляди Тараса Шевченка» (професор доктор Михайло Крамар). Після доповідей численна аудиторія переглянула декілька документальних короткометражних фільмів про життя і творчість Шевченка й послушала пісні на тексти Кобзаря у чудовому виконанні «Клузького студентського вокального хору».

► 20-го квітня 2013 року була відзначена «95-та річниця від народження Олеса Терентійовича Гончара» – українського письменника, літературного критика та громадського діяча.

► 26-го жовтня 2013 року члени української громади Клузької філії СУР зібралися на філологічному факультеті, щоб відзначити «175-річчя з дня народження прозаїка Івана Нечуя-Левицького». Крім рефератів та докладів на різні теми, «...численна аудиторія побачила чарівне виконання студентами Михайлом Боднарюком, Олексою Бовтом, Світланою-Юліаною Лавиця та Нарцисою Семенюк двох уривків з повісті «Кайдашева сім'я...». «Це – як писала пані Ольга Сенишин у «Вільному слові» – було справді талановите і натхненне виконання, яке щиро вразило і втішило як мене, так і всіх присутніх».

(Далі буде)

Голові Союзу Українців Румунії Мирославу Петрецькому Шановний пане Мирославе!

Товариство зв'язків з українцями за межами України «Україна-Світ» щиро вітає Вас з обранням на пост Голови Союзу Українців Румунії.

Ми віримо, що українець, який народився і ріс в атмосфері любові до України, вчився в українській школі, є учасником українського хору, має за дружину українку - буде добрим керівником українців Румунії.

Союз Українців Румунії на сьогодні є однією із найкращих громад українського зарубіжжя. У цьому є велика заслуга попереднього керівництва СУР. Товариство «Україна-Світ» завжди було поряд з СУРом і має велику надію, що новообраний склад Союзу і надалі буде підтримувати і продовжувати спільну роботу в культурно-освітньому напрямку.

Бажаємо Вам, шановний пане Мирославе, нових звершень, вірних друзів і однодумців.

З повагою,

Голова Товариства «Україна-Світ» Іван ДРАЧ
Голова Секретаріату Алла КЕНДЗЕРА

Шановний пане Штефане!

Мені дуже прикро, що я не зможу бути на Вашому заході. Сьогодні я мала зустріч з начальством в мінкульті і ми будемо робити навчання, про які я Вам написала. Дуже Вас прошу, поки Ви є ще керівником, направити дружину Черненко-вона зараз керує новим танцювальним колективом – та Джету Петрецьку, я думаю їй це треба обов'язково. Я для Вас зроблю виключення, і може приїхати і керівник "Козачка". Тільки для Вас даємо 3 місця. Для всіх тільки 12 місць. Ви знаєте як це потрібно нашим керівникам, Шойман Вам розповідав, що це за рівень. Тому я маю писати багато документів, займатися організаційною роботою, бо це дуже високий рівень. Участь мають брати тільки ті, хто цього потребує. Обов'язково чекаю від Вас направлення. З повагою. Завтра напишу Вам вітання від Драча. Бажаю Вам плідної роботи і розуміння. З повагою, А.Кендзера.

Голова Секретаріату Товариства зв'язків
з українцями за межами
України ("Україна-Світ")
Кендзера Алла Євгенівна

ПРОГРАМА КАНДИДАТА Миколи Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО НА ПОСАДУ ГОЛОВИ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

I. ПРЕДСТАВЛЕННЯ

Народився в українському селі Верхня Рівня (повіт Марамуреш) в українській сім'ї викладачів з глибоким українським корінням з діда-прадіда.

Закінчив коледж імені Драгош Води, міста Сігету Мармацієй, спеціальність «математика-інформатика».

Випускник економічного факультету Клузького університету імені Бабеш Болай (м. Клуж Напока), спеціальність «економіст-бухгалтер з інформаційних систем управління».

Після закінчення факультету поступив на юридичний факультет зі спеціальності «адміністративне право та статус державного службовця», який закінчив на «відмінно».

В 2006 році разом з професором Іваном Арделяном заснував Клузьку філію Союзу українців Румунії. В період 2006-2011 років займав посаду заступника голови Клузької філії Союзу українців Румунії. В цей період (2006-2011) був членом ради Союзу українців Румунії.

В період 2009-2012 років був радником депутата румунського парламенту, голови Союзу українців Румунії Стапана Бучути.

З 2011 до 2014 р. був радником з економічних питань Союзу українців Румунії. В період 2012-2014 років працював секретарем Адміністративної комісії Ради Меншин Румунії і був членом юридичної комісії Світового Конгресу Українців.

не особисті інтереси, люди, які не хочуть розділу українців в Румунії та формування декількох організацій однієї і тієї ж етнічної меншини.

Вважаю, що до керівництва СУР-у повинні входити молоді люди, які, поряд з досвідченими членами, можуть зрозуміти інтереси Союзу українців Румунії, стануть джерелом додаткової енергії, свіжих сил, оживлять ряди членів Союзу, представлятимуть спільні інтереси як Союзу зокрема, так і українців Румунії загалом.

Вважаю, що керівництво Союзу має бути у постійному контакті з її повітовими організаціями, з головами повітових та місцевих організацій СУР. Потрібно організувати щорічні зустрічі, де будуть представлені звіти комісії СУР.

Пропоную, щоб до складу повітових комітетів входили голови всіх місцевих організацій, а також щоб вони мали пріоритет для участі як делегати на Конгресах СУР.

III. ПОЛІПШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ТА ФІНАНСОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ СУР

Ми повинні зосередитися на поліпшенні іміджу і популяризації діяльності Союзу українців Румунії шляхом надання логістики повітовим організаціям та редакціям СУР, для того щоб їх представники змогли брати участь у заходах, організованих як у Румунії, так і за її межами.

Важливим фактором для розвитку Союзу українців Румунії, на мою думку, є діяльність комісії СУР. Для її покращення пропоную:

1. Включити до складу комісії СУР тих членів, котрі мають відповідні знання та належну підготовку й можуть успішно реалізувати проекти, які пропонує Союз українців Румунії.

2. Створити комісії з розробок проектів та налагодження партнерських відносин. Ця комісія буде відповідати за вибір надійних партнерів для нашого Союзу і буде розробляти проекти для:

- знання і просування прав та мови української меншини в різних галузях, просування інноваційних рішень в галузях культури, освіти, знань та підвищення матеріальної і нематеріальної культурної спадщини національних меншин;
- підтримки відновлення ремесла і традицій, які характерні для української меншини, для того щоб стимулювати розвиток і компетентність у цій галузі;
- просування форм вираження у сфері культури і сучасного мистецтва;
- заохочення і підтримка української молоді, для того щоб вона активніше брала участь в українському суспільному житті і в суспільному житті загалом;
- підвищення кваліфікації української молоді.

Європейські проекти є альтернативним джерелом фінансування Союзу українців Румунії, для заходів, що не включені у Протокол, який підписали Союз українців Румунії та Генеральний Секретаріат Уряду через Департамент Міжетнічних Відносин.

На жаль, у наш час жодна організація, яка належить національним меншинам Румунії, не має належного організованого підходу щодо доступу до європейських фондів і не може представляти себе зовнішньому аудиту для європейських фондів. Для того необхідно розробити відповідні внутрішні управлінські процедури та моніторинг щодо можливостей доступу до європейських фондів та заснування навчальних центрів для формування спеціалізованого персоналу і спеціалізованого штату фахівців у сфері управління ризиками.

(Продовження на 12 стор.)

В період 2013-2015 років працював на посаді відповідального з питань фінансів СУР, а з 2014 р. займав посаду директора з питань економіки та фінансів в СУР.

II. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ СУР

Вважаю, що майбутній Провід Союзу українців Румунії на чолі з його головою повинен продовжувати проекти, розпочаті засновниками Союзу українців Румунії, особливо щодо збереження і розвитку фундаментальної мети Союзу українців Румунії, а саме – захисту права на вираження і просування етнічної, мовної, культурної та релігійної ідентичності української меншини, відродження, єдності і формування національної самосвідомості, захисту індивідуальних та колективних прав своїх членів і зміцнення співробітництва між Румунією та Україною.

Підкреслюю слово провід, щоб звернути увагу на те, що до керівного складу Союзу українців Румунії повинні входити молоді й освічені люди, а також люди із досвідом, котрі знають реальні проблеми, з якими стикається українська громада Румунії. До керівного складу повинні входити особи з почуттям відповідальності, котрі ставлять насамперед інтереси співтовариства, а

ПРОГРАМА КАНДИДАТА...

(Продовження. Поч. на 11 стор.)

Таким чином, ці проекти будуть продовжувати і зміцнювати захист української меншини Румунії, можуть налагодити стійкі партнерські відносини між державними структурами та Союзом українців Румунії, допоможуть студентам українського походження, будуть підтримувати освітні програми, спрямовані на вивчення української мови і краще розуміння необхідності збереження української культури, українських традицій та українського фольклору.

Союз українців Румунії стикається з численними проблемами щодо фінансової підтримки для малозабезпечених людей, і, як відомо, з державних фондів Союз українців Румунії не має право надавати таку допомогу. Саме тому, вважаю, що керівництво СУР-у разом з комісією з соціальних питань і сім'ї повинні організувати благодійні заходи, такі, як заходи, організовані СУР-ом для допомоги військовим, які воювали на Східному фронті України, і налагодити партнерські відносини з бізнесменами українського походження, і не тільки, для отримання пожертвувань і спонсорства для українських малозабезпечених сімей.

Вважаю, що майбутнє керівництво СУР, повинно об'єктивно інформувати своїх членів і всіх громадян Румунії про фінансові можливості СУР-у та реальні можливості СУР-у щодо фінансування

певних проектів, а також про обов'язки членів Союзу українців Румунії.

Враховуючи те, що живемо в ері інтернету, вважаю, що в найближчому майбутньому ми повинні ставити акцент на поліпшення онлайнового іміджу СУР-у, а також додати до головного вебсайту Союзу українців Румунії сторінки для кожної повітової організації, щоб кожна повітова організація мала свою вебсто-

рінку, де б змогли розміщувати всю необхідну інформацію, новини, склад комітетів та ін.

IV. КУЛЬТУРА

Як добре знаємо, дзеркалом будь-якої етнічної меншини є культура. Не треба забувати, що, популяризуючи нашу культуру, ми популяризуємо нашу єдність, традиції, звичаї та рідну мову.

Для того, щоб краще віддзеркалювати українську культуру в Румунії, думаю, що майбутнє керівництво СУР повинно включити до його складу найбільш видатних українських інтелектуалів. Вважаю, що треба ознайомити якнайбільше людей з українською культурою та історією. В містах, де проживають українці, можна в парках спорудити погруддя видатних українців, які є знаковими для нашої культури. В тих містах, де місцеві ради відмовляють у підтримці таких пропозицій, пропоную створити разом з іншими меншинами «алею меншин» для того, щоб легше змогли реалізувати свої проекти і мали можливість ознайомлювати все більшу кількість громадян з нашою історією та культурою.

Так, як каже прислів'я, «Книги є носії цивілізації. Без книг, історія не говорить, література не має голосу, наука нерухлива, а мислення та медитація призупинені», діяльність Союзу українців Румунії залишається матеріалізована в його виданнях. Хоча діяльність Союзу досить результативна, слід розуміти, що нам треба передати свої знання майбутньому поколінню. Для цього нам потрібно:

(Закінчення на 14 стор.)

Із виступу на VII-ому З'їзді СУР

КУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУР ПРОТЯГОМ 2011-2015 РОКІВ

В умовах глобалізованого світу перед українцями Румунії постає завдання захисту своєї національно-культурної ідентичності. Основна відповідальність за збереження національно-культурних, мовних, освітніх інтересів української громади в Румунії лежить на плечах СУР.

Розуміючи загрози і виклики сучасного глобалізованого світу, усвідомлюючи власну відповідальність за подальшу долю нашого населення, Комісія з культури СУР (до складу якої входять Іван Робчук, Ярослава Колотило, Іван Арделян) координувала діяльність українських філій і організацій у сфері культури, працювала продуктивно, відповідно щорічним планам культурних заходів і проектів.

Завдяки фінансовій підтримці Румунського Уряду було проведено десятки вже традиційних фестивалів, як, наприклад, **Фестиваль українських колядок** (у Марамуреському повіті), який з регіонального заходу перетворився у міжнародний, **Міжетнічний фестиваль «Співжиття»** (у Сучавському повіті), мета якого була міжкультурне спілкування, **Дні української культури в Румунії**, які відзначалися в усіх регіонах, де проживають українці, **Шевченківські дні в Румунії**, які були відзначені щороку у місяці березні.

Великого розмаху набрало святкування Тараса Шевченка впродовж минулого року з нагоди 200-річчя від дня народження поета. Відбулось: покладання вінків до погрудь Тараса Шевченка в Бухаресті, Негостині, Сату Марє і в Тульчі; проведення урочистих концертів за участю художніх колективів з Румунії і України; організування круглих столів на тему життя і творчості Тараса Шевченка; проведення спільних заходів з Товариством «Україна-Світ», а саме здійснення в 2013-2014 рр. чотирьох поїздок до Канєва на Могилу Кобзаря з колективним покладанням квітів

українцями Румунії та проведення в конференц-залі музею Т. Шевченка Міжнародної конференції «Дорогою до Тараса Шевченка»; із сторони Румунії виступали з доповідями Іван Робчук, Ярослава Колотило, Юрій Чега та ін.

Гідним подарунком до ювілею Шевченка є видання під егідою СУР таких важливих книг: Павло Зайцев: **Життя Тараса Шевченка**, у двох томах, 2013 р. (найголовніша, нецензурована біографія поета у перекладі К. Ірода на румунську мову), **Тарас Шевченко – апостол українського народу**, 2013 р. (збірник наукових доповідей українських і румунських шевченкознавців), Тарас Шевченко, **Кобзар. Від першодруку до сучасності**, 2014 р. (приготував до друку Корнелій Ірод).

Слід відзначити, що 30 осіб з Румунії, які зробили значний внесок у популяризацію творчої спадщини Тараса Шевченка, були нагороджені ювілейною медаллю Української Всесвітньої Координаційної Ради «200 років з дня народження Т. Г. Шевченка»; подібну медаль отримали кілька наших лідерів і зі сторони СКУ.

14 лютого ц.р. українці Румунії відзначили 25-річний ювілей заснування Союзу українців Румунії. За період діяльності СУР-у майже в усіх філіях засновано художні колективи, які відзначаються чимраз кращою якістю. Але найвищу майстерність досягли такі колективи, як Ансамбль танцю «Козачок», вокально-інструментальний ансамбль «Струни Негостини» (Сучава), танцювальний гурт «Веселка» (Яси), «Червона калина» і «Молода надія» (Тіміський повіт) та ін., які гідно представляють нашу культуру і наше мистецтво не тільки в Румунії, але й за кордоном на важливих сценах.

(Закінчення на 16 стор.)

Іван РОБЧУК

НОВИЙ ПРОВІД СУР

СКЛАД ПРЕЗИДІЇ СУР, ОБРАНОЇ
НА VII-му З'ЇЗДІ (СІГЕТУ МАРМАЦІЇ,
30-31 ЖОВТНЯ 2015 р.)

1. ПЕТРЕЦЬКИЙ МИКОЛА-МИРОСЛАВ – ГОЛОВА
2. ПАСИНЧУК ВАСИЛЬ – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
3. МОЙСЕЙ БОГДАН – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
4. СИМЧУК ВІКТОР – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
5. ЛІБЕР ІВАН – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
6. ГРИГОРЧУК ВІКТОР – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
7. ЧЕРНЕНКО ДМИТРО – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
8. ГЕРБІЛЬ ІВАН – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
9. ТРАЙСТА МИХАЙЛО – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
10. САМБОР АННА – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
11. ХОРВАТ ЛЮБА-ІРИНА – ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР
12. ШЕНДРОЮ ТЕРЕЗІЯ – СЕКРЕТАР
13. БУЧУТА ВАСИЛЬ – СКАРБНИК

СКЛАД РАДИ СУР – VII-ий З'ЇЗД –
СІГЕТУ МАРМАЦІЇ, 30-31 ЖОВТНЯ 2015

1. ПЕТРЕЦЬКИЙ МИКОЛА-МИРОСЛАВ – ГОЛОВА
2. БУЧУТА ШТЕФАН – ПОЧЕСНИЙ ГОЛОВА
3. ПАСИНЧУК ВАСИЛЬ – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ

4. МОЙСЕЙ БОГДАН – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
5. СИМЧУК ВІКТОР – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
6. ЛІБЕР ІВАН – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
7. ГРИГОРЧУК ВІКТОР – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
8. ЧЕРНЕНКУ ДМИТРО – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
9. ГЕРБІЛЬ ІВАН – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
10. ТРАЙСТА МИХАЙЛО – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
11. САМБОР АННА – ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
12. ГОРВАТ ЛЮБА-ІРИНА – ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР
13. ШЕНДРОЮ ТЕРЕЗІЯ – СЕКРЕТАР
14. БУЧУТА ВАСИЛЬ – СКАРБНИК
15. ПЕТРЕЦЬКИЙ МИРОСЛАВ-МИКОЛА – ГОЛОВА
МАРАМОРОСЬКОЇ ФІЛІЇ СУР
16. ГЛЕБА ЮРА – ГОЛОВА ТІМІСЬКОЇ ФІЛІЇ СУР
17. САВЧУК ІЛЬКО – ГОЛОВА СУЧАВСЬКОЇ ФІЛІЇ СУР
18. МИКОЛАЙЧУК ГАВРИЛО – ГОЛОВА АРАДСЬКОЇ
ФІЛІЇ СУР
19. НИКОЛАЙЧУК ВІКЕНТІЙ – ГОЛОВА ГАЛАЦЬКОЇ
ФІЛІЇ СУР
20. КОЛОТИЛО ЯРОСЛАВА – ГОЛОВА БУХАРЕСТСЬКОЇ
ФІЛІЇ СУР
21. РОМАНЮК ЛІВІУ – ГОЛОВА МОЛОДІЖНОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ СУР
22. – ГОЛОВА ЖІНОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУР
23. МАРІЧУК ПИНТЯ – ЧЛЕН

БАГАТО УСПІХІВ НОВОМУ ГОЛОВІ СУР, ЕКОНОМІСТУ МИКОЛІ-МИРОСЛАВУ ПЕТРЕЦЬКОМУ!

Минуло вже два тижні від VII-го З'їзду Союзу українців Румунії. Він залишився у пам'яті як два бурхливі дні. І не дивно, тому що здався звіт праці за 4 роки колишнього голови і Ради СУР та обирався новий голова СУР і новий Провід СУР на наступні чотири роки. І, як сказав мер м. Сігету, запрошений на відкриття З'їзду п. Овідіу Немеш, що, де два українці, там є пісня, а де 3 українці, там боротьба. І справді була боротьба таборів, ідей, прихильників.

На голову СУР поставили свої кандидатури 4, але накінець залишились 2 кандидати: економічний директор СУР Микола-Мирослав Петрецький і адвокат, депутат української меншини у Румунському парламенті Іван Марочко. І якщо перший людина поважна, з високою освітою, володіє прекрасно як українською літературною мовою, так і румунською, не те ж саме можна сказати про другого, який вважає, що якщо він депутат, то йому все можна, пересказати роботу з'їзду і навіть погрожувати пальцем із трибуни.

Але, як завжди, переборів найкращий. Це Микола-Мирослав Петрецький. Народився в українській сім'ї інтелектуалів із Верхньої Рівни на Марамориші. Восьмирічку закінчив у своїй селі, а ліцей у Сігету Мармацієй. Під час студентських років у Клужській Академії економічних наук заснував разом із групою марамороських студентів Клужську філію СУР, у якій був дуже активний. Після закінчення факультету закінчує і Мастерат у Бая Марє, а тепер є членом Юридичної комісії СКУ. Вже роки підряд працює економічним директором СУР. На цій посаді він мав нагоду побувати у всіх філіях і організаціях СУР країни, супроводжуючи голову Ст. Бучуту, а деколи і заступаючи його. Талановитий і в артистичній діяльності. Член ансамблю танцю «Соколи» від заснування Ще під час ліцею і дотепер – член хору «Ронянські голоси», разом із своєю подругою, а тепер дружиною, викладачем українського ліцею ім. Т. Шевченка в Сігеті, автор докторської роботи і публіцист в українських часописах.

Що мене приємно вразило у нього, це гідність, з якою він підтримував свою програму як кандидата на голову СУР, його повага до засновників організації СУР, до голови СУР Ст. Бучути і до всіх. І хоча він тепер мешкає у Сігеті, а працює у Бухаресті, я вважаю його ронянцем і горджуся цим!

Верхня Рівна дала багато вчених людей, письменників, публіцистів, диригентів, значних людей. І новому голові СУР – економісту Миколі-Мирославу Петрецькому – від душі бажаю багато успіхів у новій, нелегкій праці!

Багато успіхів йому побажали і високоповажні люди із-за кордону, присутні на З'їзді, як президент, перший заступник, генеральний секретар, виконавчий директор Світового Конгресу Українців (СКУ), також і голова Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР), які підкреслили, що це був найдемократичніший З'їзд, на якому вони асистували.

Успіхів йому і від делегатів, які за нього голосували!

Успіхів усім членам нової Ради Союзу у праці для блага українців Румунії!

Текст і фото:
Іляна ДАН

ПРОГРАМА КАНДИДАТА МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО НА ПОСАДУ ГОЛОВИ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Закінчення. Поч. на 11 стор.)

- Залучити до Союзу українців Румунії молодих журналістів, випускників українських факультетів, з яких під опікою засновників СУР-у наші головні редактори змогли б формувати майбутнє покоління українських журналістів Румунії, так, щоб діяльність видавництва СУР не зникла, а її продовжували і наступні покоління.

- Підтримати молодих письменників, публікуючи їхні твори, беручи участь разом з ними на книжкових ярмарках, виставках, симпозіумах, організованих як на території Румунії, так і за її межами.

- Підвищити тираж книговидавань, який для деяких організацій є замалий.

- Розробка брошур і рекламних матеріалів для кожної повітової організації СУР-у, в яких буде представлена історія, звичаї і традиції українців кожної частини країни.

Вважаю, що ще одним важливим аспектом поширення української культури є побудова культурних центрів, в основному в українських організаціях, де більша частка – це жителі українського походження, де можна досліджувати, передавати і поширювати українську культуру.

Хоча впродовж останніх років українська молодь почала брати більш активну участь у заходах, організованих СУР-ом, вважаю, що в найближчому майбутньому їх кількість повинна збільшитись. Це сприятиме збереженню української культури і традицій. У зв'язку з цим доречними будуть наступні заходи:

- Організація спортивних змагань серед українців;
- Розбудова спортивних залів у приміщеннях СУР-у для молодих українців;

- Забезпечення обладнанням та всім необхідним для спортивних команд повітових організацій Союзу українців Румунії.

- Забезпечення ансамблів Союзу українців Румунії традиційними костюмами та музичними інструментами;

- Сприяти заснуванню на рівні кожної повітової організації СУР напівпрофесійних ансамблів;

- Надавати фінансову підтримку хореографам та керівникам художніх ансамблів згідно з правовими нормами;

- Укладання угод партнерства з українськими школами та церквами щодо сприяння у вивченні української мови і збереженні української культури та української етнічної ідентичності (організовуючи спільні культурні заходи, поїздки, подорожі по країні і т.д.).

- Підтримка знакових заходів та фестивалів, які проводить кожна повітова організація і в яких представлена українська культура (фольклор, одяг, традиції, звичаї тощо) кожного повіту, де проживають українці.

- Підтримка жіночої та молодіжної організації СУР, розвиваючи спільні проекти та події, які будуть включені в культурну програму Союзу українців Румунії і які будуть відповідати статуту СУР. Як знаєте, в останні роки все більше молоді не розуміє небезпеки для української меншини Румунії від створення декількох паралельних організацій, які можуть бути легко асимільовані і таким чином через 10-15 років Союз українців Румунії може залишитись без молодих членів.

- Підписання партнерських угод з шкільними інспекторами та школами, де навчаються учні українського походження, про відносини, які можуть сприяти піднесенню цінностей української молоді та інформування про їхні заслуги в сурівській пресі і не тільки.

Не треба нам забувати і про початі проекти Союзом українців Румунії на рівні різних філій СУР, які мають бути належним чином реалізовані новим провідом СУР.

Вважаю, що майбутній провід СУР, на чолі з його головою, повинен складатися з достойних людей, з осіб, котрі можуть об'єднати українців Румунії з усіх повітів, де проживає українська громада. До проводу СУР-у слід залучити тих, хто не буде робити марних обіцянок нашим українцям, людей, які ставлять насамперед інтереси українців Румунії та Союзу, котрі не будуть відрізняти українців Румунії по повітах, а вважатимуть їх єдиним цілим, осіб, які не будуть йти у протилежному напрямі, представників громади з глибоким сурівським корінням, а не таких, що появляються в нашому сурівському житті як гриби після дощу.

Не треба забувати наших засновників та наших досвідчених членів, яких знання та український дух нам треба зберегти і передати нашим дітям. Цих членів СУР-у нам треба шанувати, а не засуджувати тільки за те, що вони говорять правду...

Хочу закінчити свій виступ наступною притчею: «В лісі стоїть століттями величезний дуб, одного літа після теплої дощика появляється гриб, який каже дубові: «Іди набік, бо тут росту я». Наступного дня прийшла одна людина за грибами, яка зірвала його, а дуб залишився і надалі на своєму місці». Хочу запевнити вас, що СУР залишиться і надалі, бо воля справжніх українців Румунії велика.

Хочу подякувати комітетам філій СУР та делегатам за їхню підтримку та надане мені довір'я, голові СУР-у, і, не в останню чергу, засновникам СУР-у за те, що завдяки їхній вірі у культуру, традиції та українську мову ми сьогодні маємо нагоду бути на VII-мому 3'їзді Союзу Українців Румунії, і за це я вклоняюсь вам усім.

Слава вам усім, Слава українцям Румунії,
Слава Союзу українців Румунії та Слава Україні!

Нестало життєрадісної письменниці Ольги Страшенко

Хочай ми й не зустрічались ні разу, але я добрий друг з її творами, а також з її сином, професором Київського університету ім. Тараса Шевченка, Сергієм Лучканіном, який і повідомив мене, що його дорога матуся відійшла у вічність на 66-му році життя.

Ольга Страшенко, народилася 10 лютого 1950 року в Києві у родині залізничника.

У 1972 р. закінчила з відзнакою бібліотечний факультет Київського державного інституту культури імені Олександра Корнійчука. У 1974 – 2001 рр. працює завідуючим київської бібліотеки ім. Юрія Смолича в Корчуватому. Із 2001-го року працює головним бібліотекарем з питань масової роботи при Дарницькій централізованій бібліотечній системі м. Києва.

Ольга Страшенко є автором поетичних збірок: «Вишивала мати» (1990), «Пам'ятник на шарнірах» (1991), «Полонянка» (1994), «Вітряні Гори» (1995), «Сім вибраних п'єс» (2004), «Полювання на

тигра... й не тільки на нього! – Байки та притчі про тварин» (2006), «На перехресті двох Муз: Діалоги в Пущі-Водиці» (у співавторстві з С. Д. Малгановим, 2005). Низка її перекладів опублікована у виданнях у «Хрестоматії румунської поезії XIX-XX ст.» (2002), «Давньогрецька класична лірика. Антологія» (2006). Ольга Страшенко кокетувала також з прозою, вона є автором пригодницького історичного роману «Візантійський лукавець», повістей, семи десятків оповідань. Нагороджена Почесною грамотою Київського міського голови (2006), подяками Київського міського голови (2001), голови Харківської районної державної адміністрації у м. Києві (2000), медалями.

Ольга Страшенко була членом Національної спілки письменників України, лауреатом літературної премії імені Василя Симоненка (1997) та республіканського конкурсу телепрограми «Майстри гумору» (1988).

Від імені Союзу Українців Румунії, українських письменників та журналістів Румунії та від себе особисто висловлюю щирі співчуття рідним і близьким Ольги Страшенко з приводу її передчасної смерті. Вічна їй пам'ять!

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує і терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ПАНІ МАРІЯ ДУМНИЧ-ШТЕФАН

Пані Марія народилася у великому і гарному українському селі – Реметах, що розположене між річкою Тисою та широкими полями і лісами. У цьому гарному селі із працюючими людьми вона закінчила I-VIII класи, після чого послідував ліцей ім. Драгоша Воде, українське відділення якого закінчила 1988 року.

Через два роки після закінчення ліцею стала студенткою Бухарестського факультету іноземних мов. Була доброю, совісною українською студенткою.

Роки скоро пливли-минали, і, от, 1994 року вона стала випускницею факультету, і вже лютого 1995 року починає працювати у редакції нашого часопису «Вільне слово», а між роками 1997-2003 працює у редакції «Нашого голосу».

Скоро проминули вісім років, проведених у редакціях українських газет та журналів і вона вибрала освітянську ниву, де працює і по сьогодні.

Вона – викладач української та російської мов, а також директор школи у рідному селі.

Почавши з 2007 р., приготувляла і ходила із своїми учнями на різні олімпіади. В неї понад 25 учнів-олімпійців.

Пані Марія і її учні завжди були премійо-

вані. Але роки плывуть, як вода бурхливих потоків, і, от, у неї вже 21 рік стажу на освітянській ниві.

Між 2007-2011 рр. працювала секретарем СУР у повітській філії в місті Сігеті.

Крім того, у неї гарна сім'я: муж і синок. Вона любляча мама і взірцева дружина. За роки праці у неї такі грамоти: Диплом з Ексцеленції за особливі результати, одержані на міжнародних Олімпіадах та конкурсах в 2007-2008 рр. Листопад 2008. Підпис: міністр Міністерства, досліджень і молоді Антон Антон; Диплом з Ексцеленції за результати в галузі виховання та позицію з ексцеленції в олімпійській галереї румунської школи; Заслужений диплом за особливі результати олімпіад в навчальному 2009-2010 р; Почесна грамота за підготовку учнів, які одержали особливі результати на національних та міжнародних олімпіадах в 2012-2013 рр.; Диплом з ексцеленції за особливі результати, одержані на олімпіадах та міжнародних конкурсах в 2013-2014 навчальному році та багато інших дипломів за заслуги в різних роках своєї навчально-педагогічної праці. Слід не забути згадати і Медаль з нагоди 65-річчя від заснування газети «Вільне слово».

Марія ЧУБІКА

З ДОБРОМ ВАС, НАШІ ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЮВІЛЯРИ!

1. Валерію ШОВКАЛЮК (5 листопада 1940 р.) – випускницю Бухарестського університету, викладача румунської мови, дружину поета Павла Шовкалюка, матір двох синів відданого викладача. Вітаємо шановну пані Валерію з гарною, круглою датою – сповнення 75 років!

2. Борислава-Штефана Петрашука (5 листопада 1970 р.) з 2013 р. по вересень 2015 р. – голова Сучавської філії СУР. Народився п. Петрашук у м. Радівці Сучавського повіту. Закінчив Сіретський ліцей. Після ліцею, в 1995 році, одержав диплом інженера по спеціальності мекатроніки Сучавського університету ім. Штефана чел Маре, а пізніше здобув мастерат по спеціальності трибології. Бажаємо Бориславу Петрашуку На Многая та Благая Літа з виповненням 45 років!

3. Богдана МОЙСЕЯ (6 листопада 1972 р.) – до жовтня 2015 р. голова ревізійно-фінансової комісії СУР. Випускника Дрогобицького Університету ім. І. Франка, факультету Менеджменту, маркетингу та економічних наук в Україні. Після закінчення факультету повернувся до Бухаресту, працює комерційним директором. Народився Богдан Мойсей в задунайському українському селі Кришан в українській сім'ї. З жовтня ц.р. обраний VII-им З'їздом СУР Першим заступником Голови СУР для

Тульчанського повіту та Муніципалію Бухарест. Він також член Президії СУР. Успіхів у відповідальній роботі!

4. Марту БОТУ (7 листопада 1943 р.) – відому українську письменницю для дітей, автора збірок «Сонячний промінець» та «Глиняна мисочка». Випускницю Сігетського українського ліцею, вчительку, яка виховала в українському дусі, в дусі любові до свого, крім своїх дочок, добрих лікарюк, онуків, цілі генерації учнів Верхньорівнянської школи, Мараморощина.

5. Марію ЧУБІКУ (24 листопада 1946 р.) – випускницю Сігетської української педагогічної школи, шановну письменницю для дітей, авторку збірок «На крилах дитинства», «Дитинства очі волошкові» та збірника пісень «Ой у Лузі в лузі», «Скарбів минулого», «Слідами щедрої чаклунки». Щирий дописувач до видань СУР, зокрема до «Вільного слова».

Народилась пані Чубіка в українському селі Луг над Тисою, Мараморощина, пропрацювала ціле викладацьке життя в с. Вишавська Долина. Після виходу на пенсію разом із сім'єю переїшла жити в рідне село.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР!

Із виступу на VII-ому З'їзді СУР

КУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУР ПРОТЯГОМ 2011-2015 РОКІВ

(Закінчення. Поч. на 12 стор.)

Крім того, молоді талановиті солісти беруть участь у різних фестивалях за кордоном, стають лауреатами, повертаються з нагородами. Наприклад, в минулому році солістка Лавінія Леонте з Негостини завоювала 2-е місце на престижному міжнародному фестивалі «Доля» в Києві.

Наша діяльність була спрямована і на інші галузі української культури: цього року, у червні, СУР був партнером проведення «Днів українського фільму в Румунії». Кілька днів підряд жителі Бухареста мали можливість дивитися з інтересом цікаві українські документальні і артистичні фільми. Сподіваємось, що такого роду заходи продовжуватимуться і в наступних роках.

Не могу обійти увагою проведені нами наукові заходи, круглі столи, презентації книг, зустрічі українських письменників з читачами, урочисті засідання (присвячені переважно Дню Незалежності України).

Симпозіуми, наукові сесії, які організував СУР сам, або разом з окремими вищими навчальними закладами (Клузький університет, Бухарестський університет), були скеровані на дослідження української мови, літератури, історії та культури. У їх роботі взяли участь провідні науковці Румунії, України, Польщі, Болгарії, Хорватії та інших країн. Результати цих наукових заходів

відображали сурівські газети та публікації з України, а доповіді наших науковців були надруковані в університетських наукових збірниках.

Українці Румунії є творцями культури. За сприяння СУР значними накладками вийшли друком щорічно понад 10 книг (в 2014 р. навіть понад 26 книг) з белетристики, літературної критики, фольклору, лінгвістики, історії, музики, публіцистики та інших дисциплін. Вважаю, не вперше, що нам треба активніше популяризувати наші здобутки, а Україна потрібно, щоб осмислила та оцінила ці здобутки і залучила їх до єдиного процесу українського культуротворення.

Кожного року СУР виставляв свою книжкову продукцію у Книжковому ярмарку «Гаудеамус», який відбувається у Виставковому павільйоні «Ромекспо» в Бухаресті, та в Салоні книги, преси і музики.

Як вам відомо, СУР видає 4 україномовні часописи і один румуномовний (всі двотижневі видання). Вони знайомлять читача з матеріалами про життя українців Румунії, про їх проблеми і досягнення, про діяльність СУР і про найголовніші події в Україні. На нашу думку, часописи стали все більше завойовувати популярність серед читачів. Проте абсолютно необхідно скоротити відстань між появою сурівської преси і читачем.

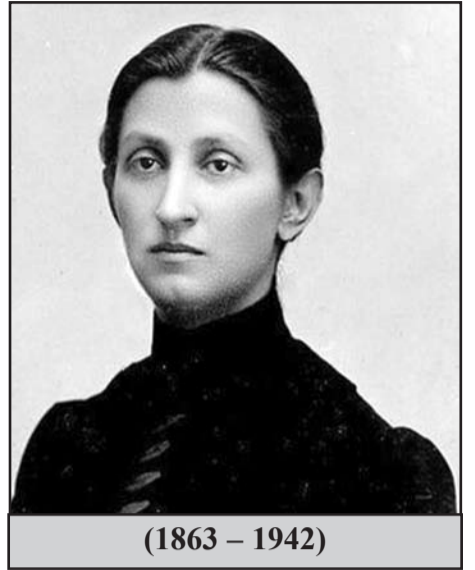
Поганіша ситуація в нас з радіо- і телепередачами українською мовою. І до цього часу не засновано радіопередачу для українців Тульчанського повіту. Що стосується телевізійних передач, то вони зовсім нас не задовольняють. Українцям виділено тридцять хвилин на 3-му каналі румунського телебачення, який транслює репортажі майже виключно з Мараморощини. Невперше заявляємо, що нам потрібно заснувати редакцію у центральному румунському телебаченні, яка би передавала про всіх і для всіх українців.

Сайт СУР відіграє велику роль у наш час. Якщо сурівську пресу розташовано регулярно на сайті СУР, то про діяльність, яку розвиває наша організація, ані словечка. Необхідно оперативно розміщувати на сайті інформацію про нашу роботу. І тоді про нас і про нашу діяльність знатимуть усі, хто має доступ до Інтернету. За умови фінансової підтримки сайт СУР повинен стати найближчим часом носієм найповнішої інформації про нашу діяльність.

Комісія з культури спромоглася виконати значну частину передбачених завдань. Але ми не можемо спочивати на лаврах. Настав час якісніших заходів, які необхідно б розвивати в усіх зонах Румунії, де проживає українське населення.

«Я любила народ, і люблю його до сьогоднішньої хвилі...»

Ольга Кобилянська

(1863 – 1942)

У загальному контексті української культури кінець XIX-початок XX ст. знаменний насамперед своїм бурхливим піднесенням і розширенням духовних обріїв людини. Уперше українська культура виходила на європейські шляхи, будучи співзвучною в своїх глибинних пошуках і висунутою проблематикою зі світовою. Багата її різновидність, способи підходу й висвітлення злободенних проблем, намагання докопатись до чистої правди суспільних процесів, інтегруючи пленарно людину, її відчутну роль в детермінації своєї індивідуальності надають цьому періоду ознаки одного з найцікавіших відтинків розвитку нашої культури. Однією з потенційних, творчих і відчутно збагачуючих областей цього процесу, яка у великій мірі визначила основні його структури, являється література, чії глибинні, оновлюючі переміни засвідчують про велику потужність і спроможність українського художнього слова.

Ольга Кобилянська належить саме до цієї славної плеяди письменників, які всі свої творчі сили поставили на службу рідного народу, принісши в літературу таку проблематику і способи її трактування, що зразу ж висунули її в перший ряд наших письменників. Адже українській літературі кінця XIX-початку XX ст. властиві і глибокий психологічний аналіз із засобами внутрішнього монологу та невластиві прямої мови, і звернення до асоціативності та метафоризму, до «монтажу кадрів», укрупненого плану, і параболічність фабули та фантастичні зміщення в сюжеті, і романтизація прекрасного в людині, і сам характер світосприймання, художнього бачення світу. Все це надавало прозі ліричну схвильованість, напруженість стилю, посилюючи роль ритму в повістуванні. Молоді письменники цього періоду вперше задумуються над самою природою літератури, над роллю слова як композиційного елемента зі всіма його асоціативними спроможностями, від метафори до символу, від звука до звучання, від музичальності як художнього прийому до музичної структури прозового твору. До речі, як ніколи досі, стається в царині мистецтва благородне змішання і взаємне збагачення між різними його видами, насамперед, між літературою, малярством і музикою, тобто між словом, кольором і тоном. Те, що донедавна було особистісне, притаманне лише певному різновиду, стає зараз спільним. Таке розуміння літератури породило й відповідні жанрові форми та стиліові підходи, спроможні якнайповніше реалізувати письменницький задум. Адже, за словами Івана Франка, молоді письменники вносять в літературу новий спосіб трактування. Для них головна річ людська душа, її стан, її рухи в тих чи інших обставинах, усі світла й тіні, які вона кидає на все оточення, залежно від того чи вона сумна чи весела. Вони, молоді письменники, відкинувши описовість, відразу засідають у душі своїх героїв і зображають найсугестивнішими кольорами її пориви та дерзання, пригнічення та сум, примушуючи читача бачити і сприймати світ очима і душею персонажа. Коментар письменника залишає місце діалогу між твором і читачем, підтексту, почуття персонажів передаються іноді через щось побічне, деталь набирає вагомості й значення, підсилюючи зображення головної дії, розкриває перед читачем загальний сенс твору. Всі ці риси притаманні, в більшій чи меншій мірі, і художній прозі Ольги Кобилянської, чия творчість відчутно збагатила тематично й стилістично нашу літературу, порушивши цілий ряд життєвих проблем, які до того часу були в ній відсутні. До речі, молоді письменники, а серед них насамперед Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Леся Українка та Ольга Кобилянська, начебто якимось «заскочили» своїми творами в українське культурне середовище, яке не було готове, так би мовити, «дозріле», із розумінням справи сприймати новаторство їхніх творів. Тому вони були змушені наполегливо відстоювати свої концепції про природу і роль літератури, формуючи в такий спосіб нові художні смаки.

Біографія Ольги Кобилянської не багата на «зовнішні» події, її життя проходило в такому оточенні, яке мало давало «поживи» для духовного збагачення, будучи культурно бідним, а ще до того й інакомовним. Але воно постачало письменниці характери. А сповнені високого драматизму «внутрішні» факти біографії письменниці ставали канвою, підмурівком, на яких будувались пізніші твори. «Мої особисті переживання відігравали немало роль в моїх писаннях», – зауважувала письменниця в автобіографічному

нарисі «Про себе саму». Звідси, мабуть, походять і ліричність, і рефлексивність, і тонкий психологізм, і метафізичність роздумів над долею людини. Адже у всій творчості Ольги Кобилянської планує над людською долею невизначена й не уточнена письменницею невідома сила, яка зумовлює її життєві вчинки і дію, надаючи їм притаманної своєрідності й формуючи характери.

Не так історія й соціальні чинники спричинюються до вияскравлення індивідуальності, як ота неспізнана таємна сила, яка тисне на душу героїв фатум. Може, саме вона являється чинником того, що так влучно сформулював скандинавський письменник Й. Лі, чії слова послужили Ользі Кобилянській як мотто до повісті «Земля»: «Кругом нас знаходиться якась безодня, що її вирила доля, але тут, у наших серцях, вона найглибша». Саме оця потреба виповнення безодні, прагнення душевної цілості й пошук ідентифікації згаданої невизначеної сили, як загубленого виміру душі, надають героям Кобилянської надмірну схильність до самоаналізу й медитації, будучи водночас причинною, спонукаючою силою їхніх вчинків і поступків. До речі, протягом всієї творчості письменниці наявні різні конкретні втілення цієї метафізичної ідеї, чи її аспектів, починаючи від мрійливого й тужливого прагнення до краси, мистецтва, гармонії з природою і кінчаючи підсвідомими, патологічними виявами негативних сторін людської психіки: злочину й потворності. Адже, як твердить письменниця в своєму останньому романі «Апостол черні», якого недавно оприлюднив для сучасного покоління чернівецький «Буковинський журнал», «усяка сім'я має свою чорну хмару». Нагадуючи нам про «Басарабів» В. Стефаника, оця «чорна хмара» у більшості випадках ставить вирішальну печать на визріванні характерів, зумовлюючи міжлюдські відносини й саме життя персонажів. А запорукою цілісності душі, уникнення цього, може бути лишень повна гармонія людського життя з природою, показана в «Некультурній». У інших випадках зіткнемося з проблематикою «Землі», «Але Господь мовчить», «Ніоби», «Вовчихи». Отак, здається нам, вимальовується цілісна, комплексна концепція людини й своєрідна філософія О. Кобилянської, чия творчість побудована насамперед на духовних началах, хоч авторка порушувала актуальні проблеми, будучи вірна «духові часу» й передовим ідеям, і соціальні та національні проблеми знайшли в її творчості вагоме місце, служачи фоном для реалізації письменницьких світоглядних засад.

До речі, гадаємо, що настав час детальніше й без упереджень, на професіональному рівні розглянути літературознавцями проблему Кобилянська і Ніче, що і як вплинуло з творчості останнього, зокрема, «Так мовив Заратустра», на концепцію людини в Кобилянської, яку конфігурацію одержали певні мотиви в її прозовій творчості. Бо запліщувати очі на цей аспект, або заперечувати безоглядно певний вплив німецького філософа на українську письменницю, мабуть, недоречно. Хоч із листування Кобилянської відомо, що вона не піддалася «аж такому впливу», але певна дешифрація правди про вплив існує. Ми вважаємо, що авторка відмежувалась так різко від цього впливу лише тому, що на неї зразу ж посипались звинувачення критики, а ще тому, що українське культурне середовище, література, не дозріли до такого роду метафізики, соціальні причини висувуючи на перший план громадянський вимір нашої літератури, хоч Леся Українка, полемізуючи з М. Павликом з приводу значення для творчого розвитку Ольги Кобилянської німецької літератури, вважала, що «не згубила, а вирятувала Кобилянську Німеччина, показала їй ширший європейський світ, навчила ідей, навчила стилю (не в значенні слів, лексики, але в значенні фрази, багатства форми), а, розвивши її розум, тим самим виховала для свідомої і розумної служби рідному краю». А таке стається лише із винятково обдарованими особистостями. Такою була і Ольга Кобилянська.

Микола КОРСЮК

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Г. ЧУБАЧ

ЗОЛОТЕ КУРЧАТКО

Золоте курчатко
В золотій торбинці
Принесло сьогодні
Літери дитинці.
А дитина з літер
Збудувала слово.
І звучить, як пісня,
Українська мова.

9 ЛИСТОПАДА – ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

«Літературна наша мова відлилась вже в сталі форми, а тому ми мусимо навчатися не якоїсь говіркової мови, але тільки мови всеукраїнської, цебто літературної».

Іван ОГІЄНКО, 1936 р.

НАША ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА І РІДНА МОВА

Кожний з нас, якщо читаємо сторінки Св. Письма, маємо можливість зрозуміти, що з самого початку воля Божя була така, щоб народи мали можливість читати Слово Божє на своїй рідній мові, а також, щоб і проповідь народам через служителів церкви була передана так, щоб всі її зрозуміли. Сам Спаситель Ісус Христос дуже старався, щоб Слово Божє було проповідано народам їх рідною мовою. Щоправда, Він, вибравши Апостолів, заслав їх на проповідь, говорячи їм: «Ідіть, навчаєте всі народи...» (Мт. 28,19). Для цього скоро Ісус Христос постарався, щоб їх проповідь була зрозуміла народами і плодотворна.

Видно, що так і пояснюється, що в День П'ятидесятниці Апостоли отримали зразу благодатний дар володіння різними мовами (Діян. 2,4).

Так і пояснюється, що Апостол Андрей прийшов проповідувати Слово Божє у нашу країну, тому що отримав дар володіння такої мови, якою мовою говорило в той час населення в нашій країні. Апостол Тома, наприклад, отримав свій дар володіння і був посланий проповідувати Слово Божє в далеку Індію. Інші Апостоли вийшли на вулиці Єрусалима і почали проповідувати людям Розп'ятого Христа їх рідною мовою (Діян. 2,6-11).

Пізніше Св. Апостол Павел в Посланні до Коринтян (1 Кор. 14,2-27) прекрасно пояснював, у чому полягає важливість і значення рідної мови в церкві: «Бо хто говорить мовами, той не людям говорить, лише Богові...». Коли Церква забуває про рідну мову своїх вірних, то виникає таке запитання: «Хто Вона? Мати чи мачуха?». Тому що така поведінка Церкви є далеко від науки Св. Ап. Павла, згадана вище. Так що Церква має великий обов'язок плекати рідною мовою своїх вірників, своїх духовних дітей. У продовженні цих слів я змушений надати приклад, як Св. Ап. Павел тримає до того, щоб християни мали можливість якнайбільше сповняти Слово Божє, якщо

спасительне навчання священниками в церкві є передане на рідній мові вірників своїх. Так що в цьому напрямі Він говорить слідуєчі слова: «Але в церкві волю п'ять слів зрозумілих сказати, щоб інших навчати, аніж десять тисяч слів чужою мовою» (1 Кор. 14,19).

Так само є і воля Божя, тому що Дух Святий слідив про цю справу з самого початку, коли мали рушати Апостоли проповідувати, щоб розійшлися по цілому світі, і кожний з них, щоб проповідував народам, без того, щоб мати якогось перекладача.

Смію сказати, що, коли церква не плекає своїх вірників їхньою рідною мовою, вона тяжко согрішає якраз проти Духа Святого, а такий гріх не прощається ні тепер, ні навіть в майбутньому віці. Ця наука впливає також з Св. Письма, а саме: «Коли ж хтось скаже проти Духа Святого, йому не проститься ні в цьому світі, ні на тому» (Мт. 12,32).

А нам цього гріха (дуже поганого) непотрібно. Щоправда, я лише богослов, на початку, мабуть, спасительної дороги, хочай не володію як слід українською мовою, тому що все вивчаю на румунській мові, але стараюся, щоб все більше вивчати рідну мову – українську. Для цього маю на увазі слова генія української літератури Т.Г. Шевченка: «Учітєся, брати мої, думайте, читайте і чужого навчаєтесь, свого не цурайтесь». Приблизно так стараюся і я.

Радію, що в нас існує Український Православний Вікаріат, Українська Православа Церква в нашому селі, і є задоволений, що не марно ходжу до нашої церкви, тому що все Богослужіння відбувається на рідній мові українській, так як і християни нашої православної церкви є також всі українці. Так що, на кінець кінців, доходжу до такого висновку: що без рідної мови не буде рідної Церкви.

Крістіян КОМІШ,
студент богослов.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

АБЕТКА ДОБРОТИ

Марія Дяченко

А
(абетка, ананас, апельсин)

Перша буква у абетці
Вам привітно усміхнеться.

А у слові «доброта» –
Завершальна буква «а».
Слива, груша, ананас
Смакоти несуть для нас.
Абрикоси й апельсини –
Вітаміни для дитини!

Б
(благородна білочка, багато)

Благородні білченята
Дуже люблять маму й тата,
Вчать абетку доброти,
Приєднайся до них і ти!
Добрі будьмо на землі
І дорослі, і малі!
В доброті – багато дива,
Бути добрим – так важливо!

В
(веселка, волошки, вітер)

Ось волошки – ніжні квіти
Веселяться в танці вітру.

Вітер силу хоч і має, –
Квіточок не ображає.
А веселка в синім небі
Посміхається до тебе.
І вітає дивоцвітом –
В кольорах весни і літа!

Г
(Галинка, горобчик,
горошинка)

Ось горобчик – спритний хлопчик
На траву із гілки скочив.
Він побачив горошинки,
Що залишила Галинка.
І горох пташкам лузала,
І горішків назбирала
Гарна дівчинка Галинка.
Доброти є в ній перлинка.

Г
(агрус, гудзик, гринджоли)

Гусенятко гелготіло,
Тата з мамою любило,
Біля гуски й гусака
Танцювало гопака.
І співало: «Агрус, гава,
Буква «Ге» – така цікава!
Гудзик, ганок, гринджолята.
Гринджолята – це санчата».

КВАДРАТ по горизонталі та вертикалі

1. 24 години.
2. Робить укол тваринам.
3. Лихо.
4. Перший чоловік.

Відповідь:

ВІДП. АДИІ,
ДОБА, ОВДІ

Склав Микола КУРИЛЮК

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Винаходи, які придумали діти

Існує безліч винаходів і відкриттів, авторами яких стали діти. Більшість з цих відкриттів вже використовуються в нашому повсякденному житті.

1. Виявляється, що пластилін винайшла школярка — внучка відомого виробника чистячого засобу для шпалер Клео Маквікера. Воно було призначене для очищення шпалер від вугільного пилу. Дівчинка запропонувала використовувати цей засіб для гри. З його складу прибрали чистячий компонент, додали мигдалеве масло і фарбники.

2. Ідея створення хутряних навушників для захисту від холоду належить 15-річному американцеві Честеру Грінвуду, який любив кататися на ковзанах і одночасно слухати музику.

3. Автор ідеї створення снігохода — 15-річний канадець Джозеф-Арманд Бомбардьер.

4. Шрифт Брайля (рельєфно-точковий тактильний шрифт, призначений для листа і читання незрячими людьми) розробив французький підліток, 15-річний син

чоботаря Луї Брайль. Хлопчик був сліпий з 3-річного віку, а за основу свого шрифту узяв «нічний шрифт» капітана артилерії Шарля Барбье, який використовувався військовими того часу для читання донесень в темноті.

(Далі буде)

«Тиждень різновидності в Ясах»

Етнічний фестиваль "Тиждень різновидності в Ясах" відбувся з 18 по 25 вересня 2015 року, щодня з 10:00-20:00 годин, на еспланаді перед "Палацом культури" м. Яс, який був частиною серії культурних та мистецьких заходів, організованих в рамках проекту «Історія меншин - художній підхід до культурної різновидності», ініційованих мерією міста Яси у партнерстві з Університетом "Александру Йоан Куза" і "Про Рим". Фестиваль розпочався 18 вересня з традиційним парадом народних костюмів, запланованим на 17.00 год. за маршрутом Палац культури – Штефан чел Маре – Площа об'єднання - Дім культури студентів – бульвар Незалежності – Національний Театр – Палац культури. Починаючи з 17.00-ої, протягом трьох днів (19, 20 і 25 вересня) на сцені, розташованій перед Палацом культури відбулося традиційне шоу "меншин" за участю спільнот: староверів, української, вірменської, єврейської та ромів, ансамблю танців "Дойна Карпатів" Дому культури студентів та популярної музики міжнародного репертуару в інтерпретації Андрія Пасаріна і програми латиноамериканських танців.

У п'ятницю, о 12:30, в одному з двох наметів, розміщених в передній частині Палацу Культури, була відкрита етнографічним критиком Євой Джосану постійна виставка книг, фотографії та традиційних народних костюмів.

У присутності найтитулованіших художників з м. Яси був розповсюджений альбом мистецтв "Історія меншин" – результат створення табору в Чірік і художньої виставки "Співжиття", яка відбулася в "Палаці Розновану", альбом, який був представлений і художниками Феліксом Афтене, Костянтином Тофаном і мистецтвознавцем Марією Білявською.

Кожен день фестивалю був присвячений одній з меншин: у той час, як традиційна музика виходила в ефір, після обіду учасники мали можливість побачити документальні і художні фільми

У вівторок, 22 вересня з 11.00-ої, в Музеї «Александру Йоан Куза» була відкрита виставка історичної фотографії. Протягом 5 днів театр переїхав в околицю! Театральна постановка "Вікно" була представлена на еспланадах основних ринків, починаючи з 17.00-ої, маючи на передньому плані історію єврейської громади.

Друга театральна прем'єра була запланована на 22 вересня на 20.00-у годину. в нетради-

ційному просторі – залі автономного товариства транспорту м. Яси, де відбулася прем'єра документального театру "Бенджамін Фондане Рестуціо", тематика якої – життя і культура меншини ромів.

Під час фестивалю "Тиждень різновидності в Ясах" був організований день етнічної поезії під назвою «Вчора, не так давно», модератором якого був поет і письменник Аді Крісті, і семінар "Традиції та інновації в області кулінарії», з якого приводу була випущена куховарська книга "Гастрономічна спорідненість меншин" з традиційними рецептами меншин, які проживають в м. Яси.

Закриття конференції фестивалю відбулося семінаром на закінченні всіх подій, які мали як тему «Взаємне пізнання традицій і звичаїв меншин, які проживають в м. Яси». Проект фінансується за рахунок гранту від Норвегії, Ісландії, Ліхтенштейну і уряду Румунії. Проект почався в грудні 2014 року, був реалізований протягом 11 місяців і мав спільну мету: «Підвищення культурного діалогу – як культурного розмаїття» і в якості конкретної мети: "Зміцнення громадського доступу до культури меншини" і "Визначення кращого розуміння місцевого культурного розмаїття, у тому числі культур меншин і зміцнення міжкультурного діалогу".

У підготовчий період відбулися кілька тематичних конференцій з історії меншин в Яському повіті і особливо в муніципії Яси, які містяться в історичній монографії "Історія меншин" і були зроблені мінідокументальні фільми за участю голів або представників кожної з меншин, які взяли участь у цій події.

Неділя, 20 вересня, була присвячена українській громаді, коли були представлені народні українські пісні, документальні фільми, виставка книг, плакатів і банерів щодо життя і традицій українців в Румунії та програма музики і танців, представлених запрошеними артистами з міста Вінниця, Україна, «Джерельце» і гуртом танцю "Веселка" нашої організації СУР.

На думку організаторів та учасників цих подій, програма, представлена гуртками української меншини була одна із найкращих програм заходу, учасники довготривало аплодували і просили повторення або презентації нових танців чи пісень. Ми вважаємо, що наша участь у цій акції була корисною і сприяла більш ефективно просуванню традицій і звичаїв українців в Румунії.

Голова Яської організації СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ;

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ,

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15, Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

